Forsikringsvilkår
Avtalenummer SP3237025

TOTALFORSIKRING for boligselskap

LANDÅS BORETTSLAG
Postboks 7280
5020 BERGEN

10. desember 2025

Vedlagt følger vilkår som gjelder for forsikringen.

Vennlig hilsen
If

Kontaktinformasjon:
BBL Pivotal, Akersgata 35/39, 0158 OSLO, Telefon: +47 24 14 55 20, E-post: total@bblpivotal.no

Følgende vilkår er inkludert:

Generelle vilkår (GEN 2.9) 4
1 Forsikringsavtalen 4
2 Ved skade 5
3 Følgene av svik 5
4 Generelle bestemmelser 5

Totalforsikring for boligselskap Forsikringsvilkår - eiendom 9
1 Hvem forsikringen gjelder for 9
2 Når forsikringen gjelder 9
3 Hvor forsikringen gjelder 9
4 Hva som er forsikret 9
5 Forsikringens omfang 11
6 Forsikringssum 14
7 Egenandeler og aldersfradrag 15
8 Sikkerhetsforskrifter og endring av risikoen 16
9 Plikter ved skade 19
10 Skadevurdering og erstatningsregler 19

Forsikringsvilkår - anticimex skadeforsikring for boligbygning 23
Introduksjon 23
1 Hvem forsikringen gjelder for 23
2 Når forsikringen gjelder 23
3 Hvor forsikringen gjelder 23
4 Hva som er forsikret 23
5 Forsikringens omfang 23
6 Forsikringssummer 24
7 Egenandel 24
8 Sikkerhetsforskrift 24
9 Forsikringstakers/sikredes plikter 25
10 Skadeoppgjør ved bygningsskade 25

Forsikringsvilkår - miljøskade 26
1 Hvem forsikringen gjelder for 26
2 Når forsikringen gjelder 26
3 Hvor forsikringen gjelder 26
4 Hva som inngår i forsikringen 26
5 Forsikringens omfang 26
6 Forsikringssummer 27
7 Egenandel 27
8 Sikkerhetsforskrifter 27
9 Plikter ved skadetilfellet 27
10 Skadevurdering og erstatningsregler 28

Forsikringsvilkår - ansvarsforsikring 29
1 Hvem forsikringen gjelder for 29
2 Når forsikringen gjelder 29
3 Hvor forsikringen gjelder 29
4 Hva som inngår i forsikringen 29
5 Forsikringens omfang 29
6 Forsikringssum 30
7 Egenandel 30
8 Sikkerhetsforskrifter 30
9 Plikter ved skadetilfellet 31
10 Skadevurdering og erstatningsregler 32

Forsikringsvilkår - advokatforsikring 33
1 Hvem forsikringen gjelder for 33
2 Når forsikringen gjelder 33
3 Hvor forsikringen gjelder 33
4 Hva som inngår i forsikringen 33
5 Forsikringens omfang 33
6 Forsikringssum 35
7 Egenandel 36
8 Sikkerhetsforskrifter 36
9 Plikter ved skadetilfellet 36
10 Skadevurdering og erstatningsregler 36

Forsikringsvilkår - kriminalitet 38
1 Hvem forsikringen gjelder for 38
2 Når forsikringen gjelder 38
3 Hvor forsikringen gjelder 38
4 Hva som inngår i forsikringen 38
5 Forsikringens omfang 38
6 Forsikringssum 39
7 Egenandel 39
8 Sikkerhetsforskrifter 39
9 Plikter ved skadetilfellet 39
10 Skadevurdering og erstatningsregler 39

Forsikringsvilkår - styreansvar 40
1 Hvem forsikringen gjelder for 40
2 Når forsikringen gjelder 40
3 Hvor forsikringen gjelder 40
4 Hva som inngår i forsikringen 40
5 Forsikringens omfang 40
6 Forsikringssum 41
7 Egenandel 41
8 Sikkerhetsforskrifter 41
9 Plikter ved skadetilfellet 41
10 Skadevurdering og erstatningsregler 42

Forsikringsvilkår - kollektiv ulykke 43
1 Hvem forsikringen gjelder for 43

2 Når forsikringen gjelder **43**
3 Hvor forsikringen gjelder **43**
4 Hva forsikringen gjelder **43**
5 Forsikringens omfang **43**
6 Forsikringssum **45**
7 Egenandel **45**
8 Sikkerhetsforskrifter **45**
9 Den forsikredes plikt ved skade **45**
10 Skadevurdering og erstatningsregler **45**

Forsikringsvilkår - uregistrerte arbeidsmaskiner og utstyr 47

1 Hvem forsikringen gjelder for **47**
2 Når forsikringen gjelder **47**
3 Hvor forsikringen gjelder **47**
4 Hva som er forsikret **47**
5 Forsikringens omfang **47**
6 Forsikringssummer **49**
7 Egenandeler **49**
8 Sikkerhetsforskrifter og endring av risiko **50**
9 Forsikredes plikter ved skadetilfelle **51**
10 Skadevurdering og erstatningsregler **51**

Disse vilkår gjelder i den utstrekning de ikke er fraveket i de enkelte bransjevilkår eller i forsikringsbeviset.

1 Forsikringsavtalen

Forsikringsavtalen er underlagt lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (FAL).

1.1 Varighet for forsikringsavtalen og beregning av premie

Forsikringen gjelder fra det tidspunkt avtale er vedtatt av partene eller fra og med en senere avtalt dato kl 00.00. Forsikringen gjelder til kl 24.00 siste dato i avtaleperioden. Tilsvarende gjelder for senere fornyelser.

Hvis det er en forutsetning at premien skal være betalt før Ifs ansvar begynner å løpe, kommer dette frem av forsikringsbeviset for den enkelte dekning.

Opphører en løpende forsikring i avtaleperioden, har If krav på premie forholdsmessig etter den tiden forsikringen har vært i kraft, med mindre noe annet fremgår av det enkelte forsikringsvilkår.

Ved terminvis premiebetaling vil det kunne bli beregnet et termintillegg.

1.2 Fornyelse av forsikringen

Forsikring som gjelder for en tid av minst ett år, fornyes for ett år av gangen, hvis ikke forsikringstakeren har sagt opp avtalen innen forsikringstidens utløp.

1.3 Oppsigelse i forsikringstiden

1.3.1 Sikrede kan si opp

Livsforsikring

- Når som helst i forsikringsåret.

Dette punkt kan være fraveket i avtaler om kollektiv forsikring og vil i så fall komme frem av forsikringsbeviset.

Annen personforsikring

- Når som helst med 1 måneds varsel, jf. lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven – FAL) § 12-3, 3. ledd dersom behovet faller bort eller ved andre særlige grunner kan forsikringen sies opp umiddelbart.

Dette punkt kan være fraveket i avtaler om kollektiv forsikring og vil i så fall komme frem av forsikringsbeviset.

Skadeforsikring

- Dersom forsikringsbehovet faller bort eller det foreligger andre særlige grunner, jf. FAL § 3-6, 1.ledd.
- For flytting til et annet forsikringsselskap med 1 måneds varsel. Varselet skal inneholde opplysning om dato for flyttingen og til hvilket selskap den skal flyttes til, jf. FAL § 3-6, 2. ledd, 2. punktum.

For at oppsigelsen skal komme inn under reglene om flytting, skal den nye forsikringen ha minst samme eller tilnærmet samme dekningsomfang.

For kollektive forsikringsavtaler og forsikringsavtaler for virksomheter som kommer inn under FAL § 1-3 punkt a til e, kan retten til flytting fravikes. Dette vil i så fall komme frem av forsikringsbeviset.

1.3.2 Oppsigelse i forsikringstiden

For If er oppsigelsestiden to måneder før utløpet av forsikringstiden. Forsikringsvilkår og premie kan endres og blir gjeldende fra fornyelsesdag.

If kan si opp forsikringen

Med øyeblikkelig virkning
Hvis det foreligger svik i forbindelse med opplysninger om risikoen, jf. FAL §§ 4-3 eller 13-3.

Med en ukes varsel
Hvis det foreligger svik i skadeoppgjøret, jf. FAL §§ 8-1 eller 18-1.

Med 14 dagers varsel
Hvis det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, jf. FAL §§ 4-3 eller 13-3.

Med to måneders varsel
jf. FAL §§ 3-7 eller 12-4, hvis det er rimelig og

- forsikringstaker/sikrede/forsikrede har fremkalt - eller har medvirket til å fremkalle - skade forsettlig, eller
- sikrede har forsømt å overholde en sikkerhetsforskrift, eller
- skadeforløpet viser stort avvik fra det normale, eller
- det i løpet av de siste 12 måneder har vært minst tre skader til sammen under denne og andre avtaler med If, eller
- forsikringstaker/sikrede/forsikrede har medvirket til svik mot If ihht FAL §§ 4-3 eller 13-2 eller §§ 8-1/18-1, eller
- forsikringstaker gjentatte ganger har misligholdt betalingsfristene, eller
- forsikringstaker/sikrede/forsikrede eller noen som kan identifiseres med disse, har fremsatt trusler mot ansatte i If, eller
- forsikringstaker/sikrede/forsikrede har begått et straffbart forhold mot If, eller
- If ikke får gjennomført løpende oppfølging av kundeforholdet i samsvar med pliktene som følger av hvitvaskingsloven.

Med to måneders frist
Jf. FAL §§ 3-7 og 12-4, der bruken av forsikringsgjenstanden eller sikredes virksomhet endres i forsikringstiden på en måte som:

- innebærer at If ikke ville ha overtatt forsikringen om det nye forholdet hadde foreligget ved forsikringstidens begynnelse, eller
- er av betydning for Ifs mulighet til å gjenforsikre.

1.4 Ved manglende betaling

Dersom forsikringen opphører på grunn av manglende betaling har If krav på premie for den tid det har vært i ansvar etter bestemmelsene i FAL kapittel 5 og/eller kapittel 14.

If har også krav på et tillegg for følgende omkostninger:
Poliseutstedelseskostnad inntil 300 kroner per avtale, og panthaverinteresse inntil 300 kroner per forsikringsobjekt, dog 600 kroner for fritidsbåt.

2 Ved skade

2.1 Skjønn

Er det adgang til å kreve skjønn i henhold til forsikringsvilkårene, gjelder følgende bestemmelser om fremgangsmåten:

Skjønn kan kreves når som helst under skadeoppgjøret.

Skjønn avgis av sakkyndige og uhildede personer. Hver av partene velger en skjønnsmann. Hvis noen av partene ønsker det, kan han eller hun velge særskilt skjønnsmann for bestemte ting ved avbruddstap for bestemte spørsmål.

Har den ene av partene skriftlig underrettet den annen om sitt valg, plikter denne innen en uke etter at han eller hun har mottatt underretningen å gi meddelelse om hvem han eller hun velger. Før skjønnet velger de to skjønnsmenn en oppmann.

Hvis noen av partene forlanger det, skal denne være bosatt utenfor partenes hjemsted og utenfor den kommune hvor forsikringstilfellet er inntruffet. Unnlater en av partene å velge skjønnsmann, oppnevnes denne på hans eller hennes vegne av tingretten i den rettskrets hvor skjønnet foretas. Blir skjønnsmennene ikke enige om oppmann, oppnevnes denne på samme måte.

Skjønnsmennene plikter å innhente de opplysninger og foreta de undersøkelser som de anser nødvendige. De plikter å avgi sitt skjønn på grunnlag av forsikringsvilkårene. De to skjønnsmenn foretar verdsettelsen og besvarer spørsmålene ved avbruddstap, uten at oppmannen tilkalles. Blir de ikke enige, tilkalles oppmannen, som etter de samme regler avgir sitt skjønn over de punkter som skjønnsmennene er uenige om. Blir oppmannen tilkalt, beregnes erstatningen på grunnlag av dennes skjønn. Erstatning skal dog ikke ligge utenfor de grenser som de to skjønnsmenns ansettelser vil medføre.

Partene betaler hver sin skjønnsmann. Honorar til oppmannen og mulige andre omkostninger ved skjønnet bæres av partene med en halvdel hver. Er det If som krever skjønn ved tingskade, og den annen part er forsikringstaker i egenskap av privatperson, dekker If likevel alle omkostninger ved skjønnet hvis forsikringstakeren ikke selv ønsker å bære sin del. Skjønnets verdsettelser er bindende for begge parter.

2.2 Renter av erstatningsbeløp

Sikrede har krav på renter overensstemmende med reglene i FAL § 8-4 eller § 18–4.

2.3 Merverdiavgift

If erstatter ikke merverdiavgift som sikrede har fradragsrett for i sin næringsvirksomhet.

2.4 Mangelfull/feilaktig utført reparasjon

If svarer ikke for mangelfull/feilaktig utført reparasjon, eller følgeskader etter slik reparasjon, med mindre de nye skadene er dekningsmessige i henhold til forsikringens vilkår.

3 Følgene av svik

Den som gjør seg skyldig i svik mot If, mister ethvert erstatningskrav mot If etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Allerede utbetalte erstatningsbeløp kan kreves tilbakebetalt. If kan si opp enhver forsikringsavtale med sikrede, jf. FAL §§ 4-2, 4-3 og 8-1 eller § 13-2, 13-3 og 18-1, jf. også punkt 4.1 og 10.

If kan også si opp enhver forsikringsavtale med den som medvirker til svik, jf. også punkt 1.3.2 ovenfor.

4 Generelle bestemmelser

4.1 Identifikasjon

Bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser får tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlatelser fra personer som er nevnt i FAL § 4-11, annet ledd.

For næringsforsikring gjelder i tillegg følgende
De handlinger eller unnlatelser som medfører bortfall eller reduksjon av sikredes rett til erstatning medfører tilsvarende bortfall eller reduksjon dersom de er begått av personer som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har selvstendig stilling innen virksomheten. Med personer som har særlig selvstendig stilling menes også personer som utfører arbeidsoppdrag uten overoppsyn fra andre, eller som utfører arbeidsoppdrag de selv er ansvarlige for. Sikrede identifiseres tilsvarende med sine kontraktsmedhjelperes handlinger eller unnlatelser.

4.2 Ulovlige interesser

Forsikringen omfatter kun lovlige interesser som kan verdsettes i penger.

4.3 Ikke deklarerte gjenstander
Forsikringen omfatter ikke erstatning for gjenstander som er kjøpt, eller mottatt som gave, utenfor Norge og som ikke er deklarert ved innførsel i henhold til gjeldende regelverk. Se lov av 11.03.22 om inn- og utførsel av varer (vareførselsloven), lov av 11.03.22 om tollavgift (tollavgiftsloven) og lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) med forskrifter.

4.4 Vinningsforbud
Forsikringen skal ikke føre til vinning, men skal bare erstatte det tap som virkelig er lidt innenfor rammen av forsikringsavtalen. Forsikringssummen er intet bevis for tingens eller interessens verdi.

4.5 Lovvalg
Norsk lovgivning gjelder for forsikringsavtalen i den utstrekning dette ikke er i strid med lov 27. november 1992 nr. 111 om lovvalg i forsikring, eller det er gjort annen avtale.

4.6 Valuta
Prisen, forsikringssummer, erstatningsbeløp med videre som springer ut av forsikringsavtalen, regnes i norske kroner (NOK) dersom ikke annet fremgår av vilkår eller forsikringsbevis.

4.7 Garantiordning for skadeforsikring
If er medlem av garantiordningen for skadeforsikring, se lov av 10. april 2015 nr. 17 kap. 20A om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven). Ordningen skal være en trygghet for sikrede dersom If blir insolvent og ikke kan betale det de plikter i henhold til inngåtte skadeforsikringsavtaler.

Garantiordningen dekker opp til 90 % av hvert enkelt krav. Krav etter forsikringer som gjelder bolig og tvungen ansvarsforsikring skal likevel dekkes med 100 %. Garantiordningen dekker ikke forsikringskrav utover 20 millioner kroner for hvert krav for hver sikret for hvert skadetilfelle. Garantiordningen dekker kun krav vedrørende risikoer som består her i riket, jf. finansforetaksforskriften § 20A-1 annet ledd.

Garantiordningen dekker blant annet ikke kredittforsikring, livsforsikringer, energiforsikringer og luftfartsforsikringer. Videre dekkes ikke sjøforsikring, unntatt når forsikringen gjelder skip som ikke er registreringspliktige i henhold til lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) § 11 annet ledd, eller fiskefartøyer opp til og med 50 bruttotonn som er registrert i Skipsregisteret, jf. sjøloven § 11 første ledd første punktum.

Garantiordningen dekker ikke næringslivsforsikringer, når forsikringen gjelder foretak som ved avtaleinngåelsen eller senere fornyelser oppfyller minst to av følgende vilkår
- har flere enn 250 ansatte
- har en omsetning på minst 100 millioner i følge siste årsoppgjør
- har eiendeler ifølge siste balanse på minst 50 millioner kroner

Garantiordningen dekker likevel ansvarsforsikringer som er pålagt etter norsk lov (tvungen ansvarsforsikring).

For nærmere detaljer henvises det til finansforetakslov kap. 20A.

4.8 Kjernefysisk, biologisk, kjemisk og radioaktiv skadeårsak
If svarer ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med

- ioniserende stråling eller radioaktiv forurensning fra kjernefysisk brensel eller atomavfall fra forbrenning av kjernefysisk brensel,
- radioaktive, giftige, eksplosive eller andre farlige egenskaper ved enhver eksplosiv kjernefysisk enhet eller kjernefysiske komponenter i disse,
- ethvert våpen eller annen anordning der det benyttes atomspalting, kjernespalting og/eller kjernefysisk fusjon eller atomfusjon, eller andre lignende reaksjoner eller radioaktiv kraft eller radioaktivt materiale,
- radioaktive, giftige, eksplosive eller andre farlige eller forurensende egenskaper ved radioaktivt materiale. Unntaket i dette kulepunktet omfatter ikke radioaktive isotoper, annet enn kjernefysisk brensel, når disse isotopene blir fremstilt, transportert, lagret eller brukt til kommersielle, landbruksrelaterte, medisinske eller vitenskapelige formål eller andre lignende fredelige formål, eller
- kjemiske, biologiske, biokjemiske eller elektromagnetiske våpen.

Punktene ovenfor gjelder uavhengig av enhver annen årsak eller hendelse som bidrar samtidig eller i rekkefølge til skaden.

4.9 Krig, streik, opptøyer og sivile uroligheter
If svarer ikke for tap eller skade, og/eller økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med krig, invasjon, handlinger fra en fremmed fiendtlig makt, fiendtligheter eller krigslignende operasjoner (uavhengig av om det er erklært krig eller ikke), borgerkrig, mytteri, opprør, streik, opptøyer, sivile uroligheter av et omfang som tilsvarer en folkelig eller militær makt, revolusjon, opprør eller militær eller annen tilraning av makten. Alt dette uavhengig av enhver annen årsak eller hendelse som bidrar samtidig eller i rekkefølge til skaden.

4.10 Terror

For forsikringer av bygninger, maskiner, løsøre, varer og driftstap knyttet til næringsvirksomhet, offentlig virksomhet og bygninger/husleietap tilhørende borettslag/boligsameie er erstatningsplikten begrenset til 50 000 000 EUR pr hendelse, dersom den erstatningsmessige skade er forårsaket av eller står i sammenheng med en terrorhandling. For slike forsikrede ting og interesser som befinner seg utenfor Norden, Estland, Latvia eller Litauen, erstattes ikke skader som er forårsaket av eller står i sammenheng med terrorhandling.

Med terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende handling rettet mot allmennheten, herunder en voldshandling eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser - og som fremstår å være utført i den hensikt å utøve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer eller for å fremkalle frykt. Med hendelse forstås alle skader som rammer If og dets morselskap med øvrige filialers forsikringstakere i Norden, Estland, Latvia eller Litauen innenfor et tidsrom av 48 timer. Overstiges den fastsatte grense pr hendelse, må sikrede tåle en forholdsmessig reduksjon av erstatningsbeløpet.

Skader forårsaket av eller som står i sammenheng med terror ved bruk av eller trusler om bruk av:
- atomvåpen eller
- farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser

er uansett ikke dekket.

Denne begrensning gjelder i den utstrekning det ikke uttrykkelig er presisert i forsikringsbeviset eller i personforsikrings - eller reiseforsikringsvilkår, at den er fraveket helt eller delvis.

4.11 Jordskjelv og vulkanske utbrudd

If svarer ikke for tap eller skade, og økning i tap eller skade, som direkte eller indirekte er forårsaket av eller står i sammenheng med jordskjelv og vulkanske utbrudd. Denne begrensning gjelder i den utstrekning det ikke uttrykkelig er presisert i bransjevilkåret at den er fraveket.

4.12 Begrensnings- og unntak for sanksjons-/eksportkontroll

Ingen (re)forsikringsgiver skal anses å gi dekning eller være ansvarlig for å betale krav eller yte noen fordel i henhold til denne avtalen, i den grad det vil eksponere (re)forsikringsgiveren for brudd, håndvelsestiltak eller restriktive tiltak i henhold til sanksjoner og forbud som følger av FN-resolusjoner eller handels- og økonomiske sanksjoner eller eksportkontroll, lover og forskrifter i EU, Storbritannia eller USA (inkludert de som gjelder for varer, programvare eller teknologi som, (re)forsikres i henhold til denne avtalen).

4.13 Verneting

Tvister etter forsikringsavtalen avgjøres ved norsk domstol, med mindre det er i strid med ufravikelige regler i gjeldende lovgivning, eller det er gjort annen avtale.

4.14 Personopplysninger

If behandler personopplysninger i overensstemmelse med gjeldende lovgivning om forsikring og databeskyttelse. Les mer om behandling av personopplysninger på vår hjemmeside: http://www.if.no/personopplysninger.

4.15 Trafikkforsikringsavgift til staten

If krever inn trafikkavgift til staten og avgiften må betales for alle registrerte kjøretøy under 7 500 kg. Betaling av avgift er en forutsetning for forsikringsavtalen. Dersom avgift ikke betales for slikt forsikret kjøretøy, får dette samme virkning for forsikringene under samme forsikringsavtale som manglende betaling av forsikringspremie.

4.16 EUs klageportal

EUs klageportal kan benyttes i saker som gjelder kjøp av tjenester og varer på nett. (Klageportalen er opprettet primært for grenseoverskridende saker der partene er i ulike land, men utelukker ikke at nasjonale saker kan inngis). Lenke til portalen finner du på våre hjemmesider www.if.no under overskriften «klagemuligheter». I klageportalens skjema blir du bedt om å fylle inn Ifs e-postadresse, bruk da: kundeombudet@if.no.

4.17 Generelle fravikelser fra FAL for store risikoer (Forsikringsavtaleforskriften § 1) og andre enn forbrukere (FAL § 1-2a)

4.17.1 Kommunikasjon – FAL § 1-6

Følgende fravikelser er avtalt for «store risikoer» og andre enn forbrukere:
En elektronisk melding fra foretaket skal anses mottatt og ha kommet til mottakers kunnskap på det tidspunkt meldingen er sendt til mottakers avtalte kommunikasjonsplattform. § 1-6 annet og tredje ledd er med dette fraveket.

For «store risikoer» er i tillegg følgende fravikelser avtalt:
All kommunikasjon mellom partene kan foregå ved elektronisk kommunikasjon. Kunden kan ikke reservere seg mot denne kommunikasjonsformen. Kommunikasjonen foregår gjennom avtalte kommunikasjonsplattformer. § 1-6 første ledd er fraveket. Når det etter forsikringsavtaleloven stilles krav om at noen skal varsles, er lovens krav oppfylt ved at varselet avsendes til avtalt kommunikasjonsplattform. § 1-6 fjerde ledd er fraveket. Med skriftlig dokument menes papir eller enhver elektronisk kommunikasjon som er sendt til mottakers avtalte kommunikasjonsplattform. § 1-6 femte ledd er fraveket.

4.17.2 Prekontraktuelle plikter – FALs annen del

Følgende fravikelser er avtalt for «store risikoer» og andre enn forbrukere:
§ 1C-3 er fraveket, ved at foretaket ikke plikter å gi standardisert informasjonsdokument til kunden.

For «store risikoer» er i tillegg følgende fravikelser avtalt:
Lovens annen del gjelder ikke for forsikringsdistribusjon knyttet til avtale om store risikoer. §1A-1 første og annet ledd er fraveket.

§ 1B-1 er fraveket ved at kunden identifiserer sine krav og behov før inngåelse av forsikringsavtalen, og sørger for at disse oppfylles gjennom avtalen. Dette gjelder videre i forhold til alle øvrige prekontraktuelle plikter i §1B-1, også i forhold til alternative dekningsformer og aktuelle tilleggsdekninger, og gjelder både ved skade- og personforsikring. Det er ikke krav om bruk av skriftlig dokument, verken knyttet til anbefalinger eller ved fremsettelse av tilbud. Forsikringsdistributør kan kreve vederlag for oppfyllelse av opplysnings- eller varslingsplikter etter forsikringsavtaleloven.

Kapittel 1C er fraveket i sin helhet. Kundens informasjonsbehov anses avdekket og oppfylt fortløpende og i nødvendig utstrekning i de løpende forhandlinger og i kommunikasjonen mellom forsikringsdistributøren og kunden forut for avtaleinngåelsen. Kunden har det endelige ansvaret for å etterspørre informasjon kunden mener er relevant før avtaleinngåelsen.

4.17.3 Bevisbyrde (§ 21-1) /erstatning for pliktbrudd (§ 21-2)/klageregler (§ 22-1)

Følgende fravikelser er avtalt for «store risikoer» og andre enn forbrukere:
Det er alminnelige bevisbyrderegler som gjelder for spørsmålet om forsikringsforetaket har oppfylt sine plikter etter lov og forskrift. § 21-1 er fraveket.

Forsikringsforetakets erstatningsplikt er begrenset til den positive kontraktsinteresse, dvs den forsikringsutbetaling kunden hadde hatt krav på hvis forsikringsforetaket hadde oppfylt sine plikter etter § 1-5 første ledd. § 21-2 er fraveket.

Klager og krav som gjelder brudd på § 1-5 første ledd, besvares av forsikringsforetaket innenfor rammen av foretakets alminnelige saksbehandlingstid. Det gjelder ingen formkrav eller særskilte frister for besvarelsen. § 22-1 tredje ledd er fraveket.

4.18 Unntak som gjelder Russland-relaterte risikoer

Forsikringen dekker ikke:

- transport av varer til, fra, innen eller gjennom Den russiske føderasjon, Belarus, eller ethvert område i Ukraina som ikke er statlig kontrollert av Ukraina og Den russiske føderasjons territorialfarvann.
- skader eller erstatningskrav i forbindelse med transport av varer til, fra, innen eller gjennom Den russiske føderasjon, Belarus, eller ethvert område i Ukraina som ikke er statlig kontrollert av Ukraina og Den russiske føderasjons territorialfarvann.
- eiendom, eller skade på eiendom, uansett art, som direkte eller indirekte er kjøpt eller importert fra Den russiske føderasjon etter 31. desember 2022.

Med mindre annet er avtalt, er transport eller enhver skade eller erstatningskrav vedrørende transport av varer til, fra og gjennom Kasakhstan, Turkmenistan, Kirgisistan, Usbekistan, Tadsjikistan og Aserbajdsjan territoriet unntatt.

1 Hvem forsikringen gjelder for

- Den som er nevnt i forsikringsbeviset.
- Innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett ved forsikring av fast eiendom.
- Innehaver av panterett i eiendeler eller varer, men bare dersom panthaveren har mottatt forsikringsbekreftelse fra If. Lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (FAL), § 7-1, 3. ledd er fraveket.
- Annen panthaver eller eier av ting enn dem som er omtalt ovenfor, men bare dersom forsikringstakeren har forsikringsplikt eller bærer risikoen for tingen.

If kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Forsikringen gjelder for ny eier ved eierskifte inntil den nye eieren har tegnet forsikring, men ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet.

Forsikringen for borettsinnehavers husleietap gjelder til fordel for innehaveren av boretten til den skadede bolig.

2 Når forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder for skade inntruffet i tidsperioden nevnt i forsikringsbeviset.

3 Hvor forsikringen gjelder

3.1 På forsikringsstedet

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

3.2 Annet sted

For ting som midlertidig befinner seg på annet sted og skal til forsikringsstedet, gjelder forsikringen innen Norden.

Naturskadeforsikringen etter lov 16. juni 1989 nr 70 om naturskadeforsikring gjelder i Norge.
Ransforsikringen gjelder i Norge.

4 Hva som er forsikret

4.1 Hva som inngår i forsikringen

Forsikringen omfatter de gjenstander og interesser som framgår av forsikringsbeviset.

4.1.1 Forsikret eiendom

4.1.1.1 Bygning

Bygning som angitt i forsikringsbeviset er begrenset utvendig av bygningens yttertak, yttervegger og bunnsåle. Til bygning medregnes grunnmur, bygningsfundamenter, og fastmontert bygningsmessig innredning bekostet av leietaker.

Utstyr og anlegg
Til bygning medregnes også følgende utstyr og anlegg:
Bygningens ledninger, heiser, rulletrapper, romventilasjon, installasjoner for rombelysning, romoppvarming, sprinkleranlegg, brannvarslingsanlegg og generell solavskjerming.

Som bygning regnes ikke

- utstyr og installasjoner som er spesielt montert for produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlige eller private virksomheter,
- kunstnerisk utsmykning.

4.1.1.2 Når bygning er forsikret omfattes også:

Utvendige ledninger (inklusive drensledning) med tilknyttet utstyr, som fører elektrisitet, gass eller væske til eller fra bygning, fram til tilknytningspunkt til offentlig ledning, egen brønn, tank eller reservoar, men ikke slike som hovedsakelig betjener maskiner og eiendeler.

Som tilknyttet utstyr regnes også

- tank/kum,
- pumpe i brønn,
- varmekabler i atkomstveier til bygningen,
- antenneanlegg,
- helårs utendørsbelysning,
- fastmonterte kabler for data, lyd og bildeoverføring til bruk i bygning/bygningsdel som benyttes til bolig eller benyttes av forsikret boligselskap,
- fastmontert overvåkningsutstyr,
- solceller eller solfangere som er montert på forsikret bygning og forsyner denne med strøm/energi,
- ladestasjon for elektrisk bil,
- underjordisk avfallssystem,
- tilleggsbygg, søppel- og sykkelbod/-stativ inntil 10 kvm.

Følgende omfattes ikke

- utvendige ledninger/rør, med tilknyttet utstyr, som hovedsakelig betjener produksjonsutstyr,
- utvendige ledninger som benyttes til transport av varer,
- sprednings- eller infiltrasjonsledning,
- spredegrøft.

4.1.2 Dekninger med beløpsbegrensning

4.1.2.1 Forsikringssummene er angitt i forsikringsbeviset

Riving, rydding og destruksjon av miljøfiendtlig avfall
Etter erstatningsmessig skade omfatter forsikringen i tillegg utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadede forsikrede ting, samt merutgifter, innenfor et tidsrom av 12 måneder, til midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadede forsikrede ting etter påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift.
Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

Unntatt er også utgifter til rydding samt midlertidig lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester dersom det oppstår oljesøl/lekkasje i forbindelse med utførelse av planlagt sanering av oljetanker.

Tilleggserstatningen for boligbygning er begrenset til bygningens forsikringssum.

Hageanlegg og brygge
Hageanlegg i tilknytning til bolighus omfattes oppad begrenset til 5 dekar, beliggende rundt forsikret bygning. Tilsvarende omfattes den del av tilførselsvei som ligger innenfor avgrensning og areal som angitt ovenfor.
For andre skader enn Brann og de som omfattes av Naturskadeforsikringsloven er maksimal erstatning for hageanlegg, utvendig vannbasseng med tilhørende ledninger, gjerde, flaggstang, samt fastmonterte lekeapparater og utgifter ved tilsåing og nyplanting av hageanlegg begrenset med tilsammen 500 000 kr.
Egen fast trebrygge. Erstatningen er begrenset til 50.000 kr inkl. installasjoner på bryggen, riving/rydding og avfallshåndtering.

Påbud fra offentlig myndighet
Merutgifter til reparasjon/gjenoppføring av bygning, når merutgiftene skyldes endrede tekniske krav til bygningen og påbud er gitt i henhold til lov eller offentlig forskrift.
Gjenoppføringen må skje på forsikringsstedet og kravet må gjelde den skadde del av bygningen, samt være en direkte følge av skaden.
If kan kreve at det søkes om å utnytte de dispensasjonsmuligheter som ligger i lov eller offentlig forskrift.

Forsikringen omfatter nødvendige merutgifter som følge av påbud
- til utbedring av den skadde del av bygningen eller gjenoppføring av bygningen,
- til grunnundersøkelser og fundamentering ved gjenoppføring av bygning,
- som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt.

Unntatt er utgifter ved påbud
- som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet, herunder merutgifter ved påbud som gjelder sikring mot framtidige naturskader,
- som gjelder bygning, utstyr og tomt gitt med hjemmel i kulturminneloven/tilsvarende regelverk på forsikringsstedet,
- som gjelder utgraving eller utsprengning av kjeller,
- som skyldes at bygningen gjenoppføres større enn den skadde.

Forsikringen omfatter ikke tap som oppstår ved at påbud fører til redusert nytteareal i den skadde bygningen.

Erstatningen kan også anvendes ved gjenoppføring på annet sted innen landets grenser ved tilsvarende påbudskrav som på forsikringsstedet.
Er bygningen forsikret på fullverdi er tilleggserstatningen begrenset til 10 000 000 kr.
Om bygningen ikke er forsikret på fullverdi er maksimal tilleggserstatning begrenset til forsikringssummen som er angitt i forsikringsbeviset for den aktuelle bygningen. Erstatningen er uansett begrenset til 3 000 000 kr.

4.1.2.2 Bygningsmessige tillegg eller endringer

Bygningsmessige forandringer/påkostninger innenfor opprinnelig byggevolum foretatt i avtaleperioden.

Bygningsmessige forandringer og tilbygg til eksisterende boliger utenfor opprinnelig byggevolum med inntil 15 % av premiegrunnlag/forsikringssum. Frittliggende tilleggsbygg, søppel- og sykkelbod/-stativ inntil 10 kvm pr boenhet. Frittliggende bygninger forøvrig er omfattet med 500 000 kr.
Bygningsmessig tilleggsinnredning i boligrom, når innredningen er innenfor opprinnelig byggevolum og er bekostet av leieboer, borettshaver eller eier av selveierleilighet.

4.1.2.3 Tilbehør til eiendommen

TV-kabler og utvendige varmekabler/varmerør i bakken som brukes til drift av boligselskapet,med inntil 750 000 kr.

Fellesantenneanlegg for radio og TV som brukes til drift av boligselskapet, med inntil 500 000 kr.

Bommer med inntil 100 000 kr. Aldersfradrag jf. kapittel 7.3, elektrisk fenomenskade.

Inventar, fyringsolje og kjølemedium for bygningens jordvarmeanlegg, samt annet løst tilbehør til eiendommen enn nevnt tidligere, med inntil 1 000 000 kr.

Redskap og løst tilbehør til vedlikehold av bygning/uteområde som befinner ser ute, med inntil 30 000 kr.

4.1.2.4 Skade etter naturskadeforsikringsloven

Forsikringen omfatter naturulykke etter lov om naturskadeforsikring.

4.1.3 Felleskostnader og husleieinntekter

Boligselskapets tap av felleskostnader

Forsikringen omfatter

- Felleskostnader i inntil 36 måneder beregnet etter reglene i punkt 10, på grunn av erstatningsmessig skade, jf. punkt 5, inntruffet på forsikringsstedet i forsikringstiden.
- Felleskostnader i inntil 36 måneder dersom atkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden. Dette gjelder hvis skaden direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke direkte er berørt.

Erstatningen er begrenset til 20 % av premiegrunnlaget for hver enkelt bygning.

Borettslagets husleieinntekt

Forsikringen omfatter i tillegg tap av husleieinntekt i 36 måneder, fra annen virksomhet enn bolig.

Borettsinnehavers markedsleie

Borettsinnehaverens tapte bruksmulighet av leiligheten inntil i 36 måneder når denne er ubeboelig etter en erstatningsmessig skade.

Hva forsikringen ikke omfatter:

Felleskostnader, husleieinntekt eller markedsleie når bruken av forsikringsstedet blir fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av forhold nevnt i punkt 5.2.2.

4.1.4 Yrkesskadeforsikring

Når forsikringstaker kortvarig og tilfeldig er å betrakte som arbeidsgiver etter lov 16.juni 1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring, § 2a, hefter If overfor skadelidte som etter lovens § 2b er å betrakte som arbeidstaker. Denne bestemmelse gjelder også for borettslagets/sameiets styremedlemmer i den utstrekning disse er omfattet av loven.
Borettslaget/sameiet plikter likevel å tegne særskilt forsikring for alle arbeidstakere som ikke er ansatt tilfeldig og kortvarig.

5 Forsikringens omfang

5.1 Brann

5.1.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter skade ved

- brann, dvs. ild som er kommet løs,
- eksplosjon/sprengning,
- plutselig nedsoting,
- utstrømning av etsende gass når årsaken er en identifiserbar hendelse,
- utstrømning fra brannslokningsapparat eller sprinkleranlegg,
- luftfartøy eller deler av eller fra luftfartøy, som rammer ting.

5.1.2 Hva forsikringen ikke omfatter

- Svi og gnistskader som ikke skyldes brann,
- skade ved heksesot,
- skade ved sprengningsarbeider som utføres på forsikringsstedet,
- skade som består av svinn, svinnsprekker eller avskallinger,
- skade oppstått etter eksplosjon/sprengning, når skadene skyldes materialfeil, svak eller feilaktig konstruksjon,
- skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne,
- skade på transformator ved eksplosjon i denne,
- skader etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.6.2009.

5.2 Naturulykke

5.2.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd i Norge, jf. lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70.

Med skade menes også ustabil grunn under forsikret bolighus og fritidshus som følge av slik naturulykke jf. lovens § 1 tredje og fjerde ledd.

5.2.2 Hva forsikringen ikke omfatter

- Skade på skog, avling på rot, beite, innmark, utmark, varer under transport,
- motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter, og ting i disse, omfattes bare når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge,
- fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås, eller dam,
- utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen.

Følgende omfattes ikke, selv om det foreligger forsikring:

- ting som det ikke er naturlig å brannforsikre,
- sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkl. feste på land,
- flytebrygge og andre flytende konstruksjoner, gangbru/landgang, stein- og betongbrygger, moloer, bruer, klopper, damanlegg, tunneler i fjell og lignende skinnegående materiell, som tog, trikk og lignende,
- skade på jord-/sjøvarmeledning, infiltrasjons-/spredeledning, spredegrøft, brønn eller borehull,
- skade på hageanlegg utover bestemmelsene i kapittel 4 om skade etter lov om naturskadeforsikring,
- kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage/hageanlegg/tomt,
- skade som alene rammer antenner, skilt, markiser e.l,
- skade som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang,
- skade som skyldes dyr, insekter, bakterier, sopp, råte e.l,
- skade på byggverk eller ting i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadelovens paragraf 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder,
- utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller eiendeler. Er forsikret ting skadet eller direkte truet ved utløst naturulykke dekkes nødvendige redningsutgifter som omhandlet i forsikringsavtaleloven inntil gjenoppføringsprisen. For annet enn bygning: gjenanskaffelsesprisen.

5.3 Skader med annen naturårsak

5.3.1 Hva forsikringen omfatter

Snøtyngde, snøpress og ras fra tak.
If svarer for skade ved snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak.

Vind som er svakere enn storm
If svarer for skade på bygning ved vind som er svakere enn storm.

Innvendig frostskade
If svarer for skade ved innvendig frost i bygning.

5.3.2 Hva forsikringen ikke omfatter

- skade som alene rammer takrenner, snøfangere og markiser,
- skade som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o.l.
- skade som skyldes råte eller svak konstruksjon.
- skade som skyldes vind og hvor råte, eller feilaktig konstruksjon, eller uriktig montasje er en samvirkende skadeårsak. Dersom bygningen på skadetidspunktet ikke tilfredsstiller de krav som i henhold til bygningslovgivningen gjaldt på oppføringstidspunktet, anses dette som en svak/feilaktig konstruksjon.
- skade ved vann, snø sand o.l., som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes en bygningsskade som er erstatningsmessig etter punktet om vannskade,
- skade på hageanlegg, antenner, skilt, markiser o.l.,
- skader etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.6.2009,
- skade på veksthus og plasthall som følge av snøtyngde, snøpress og ras fra tak.

5.4 Lynnedslag og elektrisk fenomen

5.4.1 Hva forsikringen omfatter

Lynnedslag og elektrisk fenomen
If svarer for skade ved

- Direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget.
- Elektrisk fenomen på elektrisk maskin, apparat eller ledning med driftspenning inntil 1000 V. Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

5.5 Tyveri og skadeverk

5.5.1 Hva forsikringen omfatter

Tyveri og skadeverk
If svarer for skade ved tyveri og skadeverk i eller på bygning.
Med skadeverk menes at en person rettsstridig ødelegger eller skader forsikret eiendom, jf. straffeloven § 351 første ledd.
Unntatt er skadeverk som beskrevet i straffeloven § 351 annet ledd.

If svarer også for tyveri av eller skadeverk på

- fast monterte aggregater, varmepumper, markiser, utvendig belysning, innbruddsvern, antenner, underjordisk avfallsystem, bommer, og ladestasjoner for elektriske biler.

If svarer for skadeverk på

- redskap og løst tilbehør til vedlikehold av bygning/uteområde som befinner seg ute.

Låsendringer
If erstatter utgifter til utskiftning av låssylindere til sikredes bygning-/er, og til nye nøkler til låsene dersom:
- universal-/masternøkler blir stjålet eller ranet fra styremedlem, eiendomsbestyrer eller vaktmester,
- universal-/masternøkler blir stjålet ved tyveri fra bygning.

Erstatningen er begrenset til 500 000 kr.

Ran og overfall
If svarer for skade ved ran og overfall, jf. straffelovens §§ 327 og 328, av penger, verdipapirer herunder telefonkort eller andre papirer som gir ihendehaveren en rettighet, eiendeler og varer på forsikringsstedet og under transport innenlands. Transport til nattsafe er begrenset til 200 000 kr.

5.5.2 Hva forsikringen ikke omfatter
- Skade ved tyveri og skadeverk begått av ansatte, andre som utfører tjenester/arbeide for sikrede eller som er betrodd nøkler.
- Skade ved tyveri og skadeverk begått av leieboere eller personer med lovlig adgang til bygningen.
- Utskiftning av låssylindere grunnet tyveri av universal-/masternøkler fra nøkkelboks, med mindre nøkkelboksen er montert inne i boligbygning, med unntak av fellesareal.
- Skade ved tyveri når bygningen eller rommet er åpent for kunder eller publikum eller når tyven i dette tidsrom har latt seg låse inne i bygningen, selv om tyveriet har skjedd utenfor åpningstiden. Når lokalene er utstyrt med FG-godkjent, aktivert innbruddsalarm med overføring til alarmstasjon, erstatter If likevel tyveri og skadeverk når uvedkommende urettmessig har latt seg innelåse i bygning i åpningstiden.
- Skader etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.6.2009.

5.6 Vann og skade på ledningssystem
5.6.1 Hva forsikringen omfatter
Vann og annen væske
If svarer for skade ved vann og annen væske, herunder vann som har trengt inn i bygning.

Andre bruddskader
If svarer i tillegg for bruddskader på tilførselskabler for strøm, telefon, TV og utvendige varmekabler i bakken som tilhører boligselskapet.

Rørbrudd
If svarer for bruddskade på bygningens ledning for vann, gass og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller -beholder, oljetank, septiktank, drenskum, fyrkjele o.l.
Spesiell egenandel og aldersfradrag.

5.6.2 Hva forsikringen ikke omfatter
Vann og annen væske
- skade på gulv eller vegg i utett våtrom, dvs bygningskomponenter som befinner seg innenfor våtrommets (bad, dusjrom og vaskerom) bjelkelag og stenderverk/bærende konstruksjon.
- skade ved sopp, herunder muggsopp, råte, bakterier, virus og parasitt uansett årsak til dette. Likevel dekkes sopp og bakterier, herunder muggsopp, som følge av erstatningsmessig skade. Råtesopp dekkes ikke.
- skade som skyldes kondens, med unntak av kondensvann fra installasjoner som er ment å produsere kondensvann med styrt avrenning/fordampning dersom denne svikter,
- skade som skyldes vann inn direkte fra terreng eller grunn dersom dette ikke skjer plutselig,
- skade ved vann eller snø som har trengt inn i bygning over terreng dersom konstruksjonen/bygningsdelen er eldre enn 40 år eller skaden har startet sin utvikling før dekningen begynte å løpe. Dersom bygningsdelene på vanninntrengingsstedet har ulik alder, legges eldste alder til grunn.
  Uansett erstattes ikke:
  - skade på selve taket, veggen; det vil si alle sjikt utenfra og inn til takstol-/sperre eller stenderverk/bærende konstruksjoner,
  - utbedring av selve feilen/mangelen,
- skade på hageanlegg som skyldes klimatiske forhold. Likevel dekkes skader som skyldes flomlignende situasjon.
- skade ved søl over tid.
- skader etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 1.7.2009.

Rørbrudd
- skade på drensledning,
- skade på takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp,
- utgifter til tining av utvendig ledning, og
- skade på infiltrasjonsledning, spredeledning, spredegrøft.
- tap av gass, vann eller annen væske.

5.7 Glass og skiltskade
5.7.1 Hva forsikringen omfatter
If svarer for
- bruddskade på glassruter og sanitærporselen i rom i bolig, i boligens tilhørende terrasse/veranda, lofts- og kjellerrom og i oppgang som bare fører til boliger,
- bruddskade på glassruter i boligselskapets forsamlingslokaler, egne kontorlokaler og lokaler som midlertidig ikke er utleid.

5.7.2 Hva forsikringen ikke omfatter
- Innredning, utstyr, glass og sanitærporselen som er spesielt montert for, eller som har tilknytning til ervervsvirksomhet,
- skade som består i at innfatningen for isolerglass er utett.

5.8 Annen skadehendelse

5.8.1 Hva forsikringen omfatter

Annen skade
Forsikringen gjelder for annen plutselig fysisk skade av ytre årsak på forsikrede ting nevnt i forsikringsbeviset enn de som tidligere er nevnt i dette kapittelet.

Svikt i bærende bygningskonstruksjoner
I tillegg erstattes skade som skyldes ekstraordinær svikt i bærende bygningskonstruksjoner de første 20 år etter at bygget var nytt.

Skade med indre årsak (teknisk/mekanisk svikt)
Forsikringen gjelder i tillegg for plutselig fysisk skade med indre årsak (teknisk/mekanisk svikt) på forsikret bygnings utstyr og anlegg som nevnt i kapittel 4.1.1.1.

Skadedyr
For bygning dekkes
- fysisk skade på bygning forårsaket av skadedyr
- fjerning av døde dyr når det er overveiende sannsynlig at vedvarende lukt i bygning stammer fra disse.

Ifs ansvar per skade er begrenset opp til 250 000 kr for skaden. Maksimalt erstatningsansvar per forsikringsår 750 000 kr.

5.8.2 Hva forsikringen ikke omfatter

Annen skade
Unntatt er skade
- ved kondens,
- som skyldes kjæledyr, gnagere, insekter, bakterier, virus, parasitt, sopp, råte eller heksesot,
- for løsøre dekkes likevel plutselig fysisk skade som skyldes gnagere

- som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o.l.,
- ved vann, snø, sand o.l. som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes en bygningsskade som forøvrig er erstatningsmessig etter punktet om annen skade,
- som skyldes setning i grunn eller svikt i fundament eller underlag for fundament, eller jordtrykk,
- som skyldes materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon eller uriktig montasje. Dette unntaket gjelder ikke for plutselig fysisk skade med indre årsak på bygningens utstyr og anlegg som nevnt i kapittel 4.1.1.1.

I tillegg gjelder samtlige unntak og ansvarsbegrensninger nevnt tidligere i vilkåret også her.

Svikt i bærende bygningskonstruksjoner
For slik skade gjelder kun følgende unntak
- skader som oppstår så lenge leverandørgarantien løper eller som oppstår tidligere enn 12 mnd etter at overtakelsen har skjedd,
- utbedring av de svakheter som forårsaket skaden,
- skade på bærende konstruksjoner under laveste gulv,
- skader som skyldes kjæledyr, gnagere, insekter, bakterier, sopp eller råte.

Skadedyr
For slik skade gjelder følgende unntak:
- Skade på bygning som bare virker skjemmende på bygningens utseende.
- Skade på bygningens isolasjon når det ikke kan påvises svekket isolasjonsevne.
- Fjerning av døde skadedyr, eller deres etterlatenskaper, herunder døde skadedyr etter bekjempelse, når det ikke er konstatert skade på bygningen, eller lukt i bygningen som beskrevet over.
- Kostnader med utbedring etter aktivitet som startet før forsikringsavtalen startet.
- Kostnader med utbedring etter aktivitet etter at forsikringsavtalen er opphørt, selv om angrepet startet i forsikringsperioden.
- Åpning og lukking av konstruksjoner for påvisning av skadedyr.
- Skader på eiendeler som følge av skadedyrangrepet.
- Bekjempelse av skadedyrangrep i varepartier, på levende planter eller i utendørs anlegg.
- Vedlikehold, utbedringer, sikring mot skadedyr eller andre tiltak som er nødvendig for å hindre nye eller begrense eksisterende angrep av skadedyr.
- Følgeskader eller indirekte tap som skader på person eller løsøre, svekket evne til å oppfylle forpliktelser, markedsmessige reaksjoner og lignende.
- Forsikringen gjelder ikke for den del av bygningen der det drives næringsvirksomhet dersom den aktuelle skaden har sin årsak i, eller er vanlig i, denne type virksomhet.

6 Forsikringssum

Ifs samlede erstatningsansvar for eiendoms- og avbruddsprodukter
Uavhengig av hva som angis i denne forsikringsavtalen, eller som for øvrig følger av denne, er Ifs samlede ansvar etter alle forsikringsdekninger og overfor samtlige sikrede etter en skadehendelse begrenset til 1 000 000 000 kr. Denne begrensningen etablerer ikke i seg selv noen forsikringsdekning, eller noen utvidelse av forsikringsdekning, som sikrede kan utlede en rett fra. Dette er kun en begrensning av Ifs totale ansvar etter alle forsikringsdekninger og for samtlige sikrede når dette ansvaret ellers hadde oversteget dette beløpet etter en skadehendelse.

Fellesregler
Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, samt antikvariske merkostnader i henhold til krav etter kulturminneloven, dekkes ikke.

6.1 Fullverdi
6.1.1 Bygning
Fullverdiforsikret bygning er forsikret for inntil hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, bygning på skadestedet - gjenoppføringsprisen.
Fullverdigrunnlaget fastsettes av If ved forhåndstakst og reguleres senere etter prisindeks for bygning eller ved ny takst.
Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens gjenoppføringspris, omfattes av forsikringen og skal meldes til If. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten og slik den er med forandringen.

Forsikringstaker skal gi melding om tilbygg eller forandring med kostnad utover 15 % av bygningens premiegrunnlag.

7 Egenandeler og aldersfradrag
Egenandelen angis i forsikringsbeviset.

For enkelte skadehendelser gjelder spesielle egenandeler. For poster med avtalt forsikringssum i forsikringsbevis eller vilkår, erstattes skaden etter fradrag av egenandelen inntil avtalt sum, men ikke høyere enn gjenanskaffelsesprisen.

Ved erstatningsberegningen gjøres eventuelle reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov, før fradrag av egenandel.
Har sikrede flere forsikrede ting i If som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare den høyeste egenandelen.

Hvis skaden erstattes ved at If fremskaffer tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ting, plikter sikrede å innbetale egenandelen til If.

7.1 Naturulykke
Ved naturskade etter lov om naturskadeforsikring trekkes den egenandel som til enhver tid er fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet.

7.2 Spesielle egenandeler
Svikt i bærende bygningskonstruksjoner
Ved skade som skyldes svikt i bærende bygningskonstruksjoner, er egenandelen for eneboliger, 2- og 4-mannsboliger og rekkehus, 50 000 kr pr boenhet som er berørt av skaden. For andre bygninger er egenandelen 5 % av bygningens gjenoppføringspris, minst 30 000 kr.

Vannskader gjennom tak og over terreng
Ved skader som skyldes at vann har trengt inn i bygning gjennom tak eller over terreng er egenandelen 20 000 kr.

Glass og skilt
Ved bruddskader og skadeverk som bare rammer glass er egenandelen 4 000 kr selv om høyere egenandel er avtalt for forsikringen.

7.3 Aldersfradrag
Aldersfradrag gjøres gjeldende i stedet for den avtalte egenandel når aldersfradraget overstiger denne.

Ved kortslutning eller annen elektrisk fenomenskade på mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat, gjøres fradrag med 10% av skaden for hvert hele år utstyret er eldre enn 5 år, men ikke mer enn 80 %.

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive vann- og avløpsledninger under bygningen, tanker og kummer av annet materiale enn plast, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 5% for hvert hele år utstyret er eldre enn 20 år.

Ved bruddskade eller skade ved elektrisk fenomen på varmtvannsbeholder, -bereder eller fyrkjele, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reprasjonskostnader med 5% for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år, men ikke mer enn 80%. Det gjøres ikke fradrag i eventuelle følgeskadekostnader.

Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen.
Aldersfradrag gjøres i de samlede utgifter.

Særskilte erstatningsregler for elektriske ovner, varmekabler og varmepumper

- Ved skade som skyldes elektrisk fenomen, og som rammer elektriske ovner eller varmekabler, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 5% for hvert hele år disse er eldre enn 10 år, men ikke mer enn 80%. Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste alder til grunn for hele erstatningsberegningen.
- For skade på luft-til-luft-varmepumper og luft-til-vann-varmepumper som skyldes elektrisk fenomen, brudd på rør eller maskinskade, gjøres fradrag på 10% for hvert hele år fra varmepumpen er eldre enn 7 år, men ikke mer enn 80 %.
  For væske-til-vann-varmerpumper gjøres det fradrag for 10% for hvert hele år fra varmepumpen er eldre enn 10 år, men ikke mer enn 80%.
  Ved ulik alder på skadde deler legges den eldste delens alder til grunn. For tilhørende rør gjøres ikke fradrag.

Ved indre skade på maskin og bygningsmaskineri som for eksempel heis, rulletrapp eller ventilasjon, gjøres fradrag for verdiøkning ved forbedring av tilstanden på den skadde ting eller del/komponent av tingen ved at brukt blir erstattet med nytt.

8 Sikkerhetsforskrifter og endring av risikoen

Konsekvenser av å ikke overholde sikkerhetsforskrifter

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid blir overholdt. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller påse at de blir overholdt, kan If være helt eller delvis uten ansvar (jf. forsikringsavtaleloven § 4-8). Se om identifikasjon i kapittel 10.

8.1 Endring av risikoen

Sikringstiltak nevnt i forsikringsbeviset skal være gjennomført og vedlikeholdt. Dersom det har skjedd en endring i sikringstiltakene som betinger høyere pris, kan erstatningen bli forholdsmessig satt ned. Tilsvarende kan erstatningen bli satt forholdsmessig ned dersom virksomheten endres slik at den nye virksomheten betinger høyere pris.

8.2 Allmenne sikkerhetsforskrifter

8.2.1 Offentlige lover og forskrifter

Bestemmelser gitt i lover og forskrifter gitt i medhold av lov, skal til enhver tid overholdes. Eksempelvis:

- plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter,
- lov om brannvern med tilhørende forskrifter, samt pålegg gitt av offentlig brannmyndighet,
- lov om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter, samt pålegg gitt av stedlig elektrisitetstilsyn.

8.2.2 Sikring av dataregistre og programmer

For installerte operativsystemer og andre programmer skal det finnes original eller sikkerhetskopi. Disse skal være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av spesiell programvare skal oppdateres for hver programversjon.

Det skal finnes sikkerhetskopi av data lagret på eksternt datamedium. Nødvendig underlag for rekonstruksjon skal oppbevares. Sikkerhetskopi av alle data skal tas minst hver annen arbeidsdag og være maskinelt lesbar.

Logg for sikkerhetskopiering av programvare og data skal finnes. Loggen skal bekrefte at kopi er identisk med original. Sikkerhetskopier skal oppbevares i annen bygning eller i låst dataskap. Skapet skal tilfredsstille krav til brannsikkerhet i følge NT FIRE 017 - 120 Data. Nøkler/koder skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

8.2.3 Drift og vedlikehold

De forsikrede gjenstander skal holdes i god driftsmessig stand. Sikrede skal påse at offentlige forskrifter og leverandørens eller andres forskrifter for bruk og vedlikehold av gjenstander overholdes.

Snøtyngde/snøpress

For å begrense og forebygge skade ved snøtyngde, snøpress, og takras skal sikrede sørge for snømåking av tak, takrenner, veranda, balkong og terrasse på bygning, samt måking slik at snø/is ikke presser mot bygningen. Bygningen må tilfredsstille de lastkrav iht. bygningslovgivningen som gjaldt da bygningen ble bygget.

8.2.4 Nedgravde oljetanker

Nedgravde tanker skal kontrolleres jevnlig (korrosjonsangrep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles) og tank inklusive rørledninger tetthetsprøves med påtrykket luft eller vakuum. Tankene skal kontrolleres

- senest 15 år etter at tanken var ny, og deretter senest hvert 5. år
- senest 10 år etter rekondisjoneringen, og deretter senest hvert 5. år.

Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50 % eller mer kan ikke rekondisjoneres.

Tilstands- og kvalitetskontrollen inklusive målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig.

For visse tanktyper kan kontroll alternativt gjennomføres ved slikt system for automatisk lekkasjeovervåking som vist til i Forskrift av 8. juni 2009 nr 602 Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) og Forskrift av 1.juni 2004 nr. 931 Forskrift om begrensning av forurensning (Statens forurensningstilsyn, Klima- og forurensningsavdelingen), se forskriftens kap. 1.

8.3 Sikring mot brann

8.3.1 Ansvarshavende for brannforebyggende arbeid

Det skal oppnevnes en person som skal forestå det brannforebyggende arbeidet.

8.3.2 Brann-/seksjoneringsvegger, branndører og brannluker

Bygningseier/sikrede plikter å sette seg inn i hvilke offentlige krav til brannsikkerhet som gjelder for den forsikrede bygning, herunder hvilke krav som stilles til brannmotstand, branndører og brannluker. Alle konstruksjoner med krav til brannmotstand skal tilfredsstille offentlige krav. Alle åpninger og gjennomføringer skal være sikret slik at offentlige krav opprettholdes. Branndører og brannluker skal holdes lukket. Der det foreligger brannkonsept og branntegninger, skal bygningseier/sikrede også sette seg inn i disse, og det forutsettes at løsninger er utført i henhold til prosjektering.

8.3.3 Slokningsredskaper

Påbudte slokningsredskaper skal være tilstede på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og holdes i god stand. Slokningsapparater plassert i bolig skal kontrolleres minst en gang hvert femte år. Slokningsredskaper plassert andre steder skal kontrolleres hvert år. Hvert apparat skal være forsynt med merkelapp som viser datoen for siste kontroll.

Sprinkleranlegg skal være funksjonsdyktig til enhver tid. Forsikringstaker skal årlig dokumentere sprinkleranleggets slokkekapasitet med rapport fra FG-godkjent kontrollorgan.

8.3.4 Varme arbeider

1. Definisjon
Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister og/eller varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen og skjult flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

2. Hvor sikkerhetsforskriften gjelder
Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer med brannrisiko. Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte produksjons- og verkstedsrom. Rommet skal være adskilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

3. Avtale med ekstern håndverker/entreprenør
Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør skal sikrede påse at sikkerhetsforskriftens krav inngår i skriftlig avtale eller kontrakt med denne.

4. Sikkerhetskrav
4.1 Sjekkliste for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge Forsikringsdrift eller tilsvarende sjekkliste skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Sjekklisten er tilgjengelig på www.brannvernforeningen.no.
4.2 Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.
4.3 Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.
4.4 Egnet slokkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg/liter håndslokkeapparat skal være lett tilgjengelig. Ett håndslokkeapparat kan erstattes med brannslange påsatt vann frem til strålerøret.
4.5 Navngitt brannvakt skal kontinuerlig overvåke brannrisiko under arbeidet, i pauser og nødvendig tid etter at arbeidet er avsluttet, minimum en time. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.
4.6 Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Stiftelsen Norsk Brannvernforening eller annen godkjent organisasjon i øvrige nordiske land.

5. Utførelse av varme arbeider på tak
I tillegg til punktene over gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak:
5.1 Ved utførelse av varme arbeider på tak skal det i tillegg til sjekkliste foreligge en dokumentasjon på at det er utført en risikovurdering av arbeidet.
5.2 Det er forbud mot bruk av åpen og skjult flamme på oppfôrede og luftede tretak.
5.3 Ved utførelse av varme arbeider på kompakte og øvrige tak som ikke er nevnt i punkt 5.2 skal brennbar isolasjon og brennbare konstruksjoner være tilstrekkelig beskyttet med ubrennbar isolasjon eller ubrennbare materialer som gir tilsvarende beskyttelse. Ved bruk av åpen og skjult flamme skal det være tilstrekkelig sikkerhetsavstand til bygningskonstruksjoner/bygningsdeler som består av brennbare materialer.

8.3.5 Tobakksrøyking

Røyking tillates bare på de steder som er angitt i bedriftens egne røykebestemmelser. Røykebestemmelsene skal være utarbeidet med tanke på brannsikkerhet og være godkjent av bedriftens ledelse.

8.3.6 Orden, renhold og avfallshåndtering

Utendørs oppbevaring av avfall
Brennbart avfall som uten permanent tilsyn ligger i eller utenfor container/oppbevaringsenhet, skal plasseres slik at brann ikke kan smitte til byggverk (bygning, konstruksjon, anlegg).
Plasseringen skal ikke skje under tak/halvtak, inntil/under vindu- eller ventilasjonsåpning eller på overdekket lasterampe. Avstanden fra brennbar yttervegg skal være minst 5 meter.
Brennbart avfall kan likevel plasseres nærmere bygning hvis det er oppbevart i lukket og låst container/oppbevaringsenhet konstruert slik at brann ikke kan spre seg fra enheten.

Lagring av brennbart materiale
Utendørs lagring av brennbart materiale, eksempelvis trelast, trepaller, flis, plast, papir og lignende, skal plasseres minst 8 meter fra byggverk (bygning, konstruksjon, anlegg).
Lagring med høyde over 4 meter eller areal større enn 200 m2 skal plasseres minst 25 meter fra byggverk.

8.3.7 Låsing av dører mm

Dører skal være låst og vinduer og andre åpninger skal være lukket og sikret slik at uvedkommende ikke uhindret kan ta seg inn.

8.3.8 Elektriske anlegg

Reparasjoner og installasjoner av elektriske anlegg skal utføres av godkjent installatør.

8.3.9 Gass
Gassanlegg skal prosjekteres, installeres, endres, repareres, driftes, vedlikeholdes, innmeldes og kontrolleres som beskrevet i forskrift av 8. juni 2009 nr. 602 med senere utgaver, om håndtering av farlig stoff med tilhørende veiledning og temaveiledninger utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.*
*Gjeldende forskrift med veiledning og temaveiledninger vil til enhver tid være å finne på www.dsb.no. Gassforbrukende utstyr som hvitevarer, oppvarmingskilder m.v. skal installeres, brukes, vedlikeholdes, installeres og kontrolleres i henhold til produsentens anvisninger.

8.3.10 Sikring mot sprengningsskader
Ved sprengningsarbeider på forsikringsstedet skal boligselskapet forsikre seg om at den som forestår sprengningen har gyldig sprengningssertifikat og ansvarsforsikring som tilsvarer kravene i Norsk Standard (NS) 8405 pkt. 10.2, NS 8406 pkt. 9 eller NS 8407 pkt. 8.2, da denne forsikring ikke dekker entreprenørers ansvar som skal være dekket etter nevnte standarder.

8.4 Sikring mot elektrisk fenomenskade
Elektronisk utstyr skal på signal-, tele- og på 230V-400V-siden være beskyttet mot overspenning, nettstøy samt mot variasjon/brudd i nettspenningen.

På 230V-400V-siden skal det være installert grovvern i nærliggende sikringstavle for utstyret og eksternt finvern (pluggbart vern) ved den enkelte utstyrsenhet. På signal- og telesiden skal det være installert vern på tele- og signalkabler ved den enkelte utstyrsenhet.

Stormaskiner, sentraler og servere inklusive enhet for sikkerhetskopiering, skal i tillegg sikres med avbruddsfri strømforsyning (UPS) med tilstrekkelig batterikapasitet til kontrollert nedkopling. Nedkopling av slikt utstyr skal foregå automatisk. UPS påbegynt installert etter 1.6.2006 skal være av online type. Jording skal utføres etter leverandørens anvisning og i samsvar med retningslinjer gitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

8.5 Sikring mot tyveri og skadeverk
- Ytterdører og dører fra fellesareal skal være låst.
- Før bygningen forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.
- Nøkler må aldri bli i låsen.
- Vinduer og øvrige åpninger skal være lukket og sikret.
- Ytterdører, vinduer og andre åpninger skal være sikret i henhold til det beskyttelsesnivå som er angitt i forsikringsbeviset når dette er spesielt nevnt.

Omfang
Reglene gjelder når lokalene er ubemannede/tomme for mennesker.
Eier av virksomheten, eller den som opptrer på eiers vegne, må påse at det ikke er mennesker i lokalene når dørene låses.
Når lokalene er bemannet, må rømningsveier kunne åpnes innenfra i overensstemmelse med brannforskriftenes bestemmelser.

For B-klassifisering av virksomheten, se Virksomhetsregister, FG-121, på www.fgsikring.no.

Reglene omfatter sikring av dører, porter, luker, vinduer og andre åpninger direkte inn til lokaler som omfattes av forsikringen. Åpninger som ikke kan sikres med dører, porter eller luker skal være sikret med FG-godkjent gitter eller tilsvarende.

Der låsenhet og innbruddsalarm er nevnt i dette dokumentet, skal slikt utstyr være FG-godkjent. Gitter skal være FG-godkjent eller oppfylle kravene i kapittel Sikringsutstyr.

Lokalene skal omsluttes av tette vegger, tak og gulv av solid kvalitet. For anbefaling av materiale til gulv, vegg og tak henvises det til dokumentet *bygningskonstruksjoner – vurdering og anbefalinger, FG-320,* på www.fgsikring.no.

For bruk av elektronisk låsesystem (adgangskontroll), se *Krav til system og enkeltkomponenter for elektronisk avlåsing i beskyttelsesklassene B1, B2 og B3* i FG-240. Denne finnes på www.fgsikring.no.

8.5.1 Nøkler o.l. betrodd gjennom virksomheten
- Hvis nøkler eller koder kommer på avveie skal det omgående treffes relevante tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får adgang. Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst FG-godkjent sikkerhetsskap forsynt med FG's merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning.
- Fra og med den dag ansatt/styremedlem slutter i virksomheten, skal virksomheten sikre at utleverte nøkler/koder ikke fortsetter å gi vedkommende adgang til virksomhetens lokaler, eiendom eller andre ting som eies/leies av virksomheten.

8.6 Vann og annen væske
8.6.1 Sikring mot frostskader
Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskader eller sørge for nedtapping av røranlegg.

Utvendig vannbasseng/annen badeinnretning som boblebad, badestamp o.l. skal tømmes for vann eller holdes tilstrekkelig oppvarmet.

8.6.2 Autorisert installatør
Rørinstallasjoner, utskiftinger og reparasjoner skal utføres av autorisert installatør.
Kjøleskap, kaffe- og isbitmaskiner og lignende utstyr som er tilkoblet vann, skal ha automatisk avstenging med føler i områder hvor lekkasje kan oppstå. Leverandørens vedlikeholdsplan skal følges.

8.6.3 Rensing av takrenner og sluk
For å unngå vanninntrenging i bygning skal alle takrenner, nedløp og utvendig sluk renses minimum vår og høst.

9 Plikter ved skade

Skade skal meldes til If uten ugrunnet opphold og senest innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet. If kan kreve at skademeldingen skal inneholde sikredes fødsels- og personnummer (11 siffer) eller organisasjonsnummer. Brann, innbrudd, tyveri, skadeverk og ran skal meldes til politiet. If kan kreve at også andre skader, slik som skade påført av ansatte ved sabotasje eller hacking, meldes til politiet.

Sikrede plikter å iverksette rimelige tiltak for å avverge eller begrense skaden.

Stilles krav mot If, plikter sikrede etter avtale med If å prøve for retten spørsmålet om det foreligger ansvar for konsulent, leverandør, reparatør eller andre. If betaler sikredes omkostninger ved søksmålet.

10 Skadevurdering og erstatningsregler

10.1 Oppgjørsmåter

If kan avgjøre om skaden skal erstattes ved
- kontantoppgjør,
- reparasjon,
- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller at If fremskaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende - ting.

For bygninger/eiendeler som er oppført/anskaffet med BREEAM-NOR sertifisering erstattes skaden ved
- reparasjon tilbake til samme BREEAM-NOR nivå som før skaden.
- gjenoppføring/gjenanskaffelse, eller at If fremskaffer tilsvarende - eller i det vesentlige tilsvarende ting til samme BREEAM-NOR nivå

If dekker ikke tap knyttet til estetisk forringelse, hvor nye bygningsdeler ved reparasjon ikke er estetisk kompatible med eldre uskadede bygningsdeler. Eksempel på tap som ikke dekkes er skifte av gjennomgående parkett/bygningsmateriale i andre rom enn der hvor skaden har oppstått. Der punktreparasjon er mulig skal dette som hovedregel benyttes.

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det If hadde måttet betale for reparasjon eller gjenanskaffelse. Ved reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse, har If rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes. Dersom If velger reparatør eller leverandør utføres arbeidet på vegne av sikrede og i sikredes navn. Sikrede er å anse som bestiller og oppdragsgiver, med mindre noe annet er særskilt avtalt.

10.2 Identifikasjon

Dersom sikredes rett til erstatning bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser, gjelder dette også ved tilsvarende handlinger eller unnlatelser gjort av
- ansatte som har det overordnete ansvar for den del av virksomheten hvor forsømmelsen er gjort
- ansatte som utfører arbeid av ledende art
- ansatte som har selvstendig stilling innen virksomheten. Med ansatte som har selvstendig stilling menes også personer som utfører arbeidsoppdrag uten overoppsyn fra andre, eller som utfører arbeidsoppdrag de selv er ansvarlige for.
- oppdragstakere med tilsvarende oppgaver som er nevnt over, selv om de ikke er ansatt i virksomheten
- oppdragstakere som sikrede har overlatt hele eller deler av driftsansvaret for bygningen til
- leietakere som driver nærings-/produksjonsvirksomhet i bygningen, og som har fått et medansvar for at sikkerhetsforskrifter er oppfylt (se sikkerhetsforskrift om krav til leiekontraktens innhold)
- sikredes ektefelle som bor sammen med sikrede
- andre personer som sikrede lever sammen med i et fast etablert forhold

Ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskriften som gjelder tyveri og skadeverk kan rett til erstatning også bortfalle ved forsømmelse gjort av enhver som har autorisert adgang til bygget eller har ansvaret for låsing der tingen befinner seg. Dette gjelder også dersom den sikrede har gitt autorisert adgang, eller delegerer dette videre til andre personer.

For medforsikret tredjeperson får reglene om bortfall av erstatningen ved forsømmelse av å overholde sikkerhetsforskrift tilsvarende anvendelse. Dette gjelder dog ikke tredjepersoner medforsikret etter FAL § 7-1, 2. ledd.

Har If foretatt utbetaling til den medforsikrede til dekning av skade som If etter forsikringsvilkårene eller FAL ikke svarer for, eller hvis premien ikke var betalt, plikter sikrede eller den ansvarlige å betale beløpet tilbake til If. Det samme gjelder i den utstrekning sikrede har gitt uriktige opplysninger om det forsikrede objekt/ objektene i forbindelse med skade.

10.3 Erstatningsberegning bygning

10.3.1 Bygning som blir reparert eller gjenoppført

10.3.1.1 Innen landets grenser, til samme formål, innen 5 år fra skadedato av eier, ektefelle/samboer eller livsarving

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.
Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden, regnet etter samme regel.
Del/komponent som står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi, etter fradrag for kostnadene ved riving/demontering.
Dersom omsetningsverdien av den nye/reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for den økning som overstiger 40 % av omsetningsverdien før skaden inntraff.
Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på en byggepris tilsvarende gjenoppføringsprisen.
Dagens byggeskikk legges til grunn for erstatningsberegningen. Merkostnader på grunn av byggemåte eller materialer som avviker fra dagens byggeskikk erstattes ikke.

10.3.1.2 Bygning repareres/gjenoppføres til annet formål

Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført til annet formål, men ellers tilfredsstiller kravene i punktet over, skal erstatningsberegningen gjennomføres som beskrevet, med det unntak at fradrag skal gjøres for enhver økning i omsetningsverdien.

10.3.1.3 Bygninger uten omsetningsverdi

Bygningens omsetningsverdi før skaden fastsettes til bygningens gjenoppføringspris med fradrag for verdiforringelse av bygningskomponenter eller deler av komponenter på grunn av elde, bruk og annen fysisk forringelse, samt for ting som står for utskifting - multiplisert med 0,9.
Ved gjenoppføring til samme formål settes omsetningsverdien etter skaden til gjenoppføringsprisen.
Ved gjenoppføring eller reparasjon til annet formål, men som ellers tilfredsstiller kravene over, skal økning av omsetningsverdi ut over 10 % fratrekkes.

10.3.2 Uten gjenoppføring eller reparasjon

For bygning som ikke repareres eller gjenoppføres som angitt i punktene over, fastsettes erstatningsgrunnlaget på samme måte, men ikke høyere enn til reduksjon i bygningens omsetningsverdi som følge av skaden. Dersom bygningen ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

10.3.3 Bygning som står foran riving

Erstatningsgrunnlaget er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport. Det gjøres fradrag for rivingsutgiftene.

10.3.4 Erstatningsberegning naturulykke

I tillegg til punktene ovenfor gjelder også følgende for erstatningsberegning for naturulykke.

Gjenoppføring annet sted ved fare for ny naturulykke
Er bolighus eller fritidshus skadet i naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, erstattes tomtens omsetningsverdi før skaden, begrenset oppad til 5 dekar.
Er grunnen under bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av en naturulykke, erstattes tomtens omsetningsverdi før skaden, begrenset oppad til 5 dekar, selv om bygningen ikke er skadet.
Selskapet kan velge å sikre eiendommen under de forutsetninger som fremgår av loven. jfr. naturskadeforsikringsloven § 1 tredje og fjerde ledd.

Erstatningsberegning
- Ved tinglyst erklæring etter Lov om sikring mot naturskader § 22 om at eiendommen er særlig utsatt for naturskade og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, erstattes bygningen som om den var totalskadet.

Naturulykkeerstatningen iht vilkårets kapittel 5.2 kan settes ned eller falle bort.
- Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn eller når den skadelidte kan lastes for at han ikke forebygget skaden eller hindret dens omfang.
- Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, hans mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers.
- Avkorting skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last.
- Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av Kongen, jfr. naturskadeforsikringsloven § 3. Overstiger skaden denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

Er det tvil om:
- det foreligger naturskade
- det er inntruffet en eller flere naturkatastrofer
- betingelsene for nedsettelse eller nektelse av erstatning etter § 1 3. ledd er til stede

kan sikrede eller selskapet forelegge spørsmålet for klagenemnda for Statens naturskadeordning. Klagenemndas vedtak kan ikke påklages.

10.3.4.1 Hageanlegg i tilknyttning til bolighus

- Erstatningsgrunnlaget for tomt (hage, hageanlegg, gårdsplass vei og den ikke-opparbeidede delenav tomta), beregnes til kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen.
- Dersom skaden ikke repareres, erstatter selskapet det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad og nedgangen i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden.
- For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelse av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri o.l.
- Kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage/hageanlegg/tomt.

10.3.5 Felleskostnader / boretthavers husleietap / borettslagets husleietap

Ved erstatningsmessig skade erstattes:

Boligselskapets tap av felleskostnader

Avbruddstap ved tap av felleskostnader beregnes på grunnlag av leieinntekten for umøblerte rom, for egne rom på grunnlag av markedspris. Fradrag blir gjort for innsparte utgifter. Økning av tapet ved forlenget byggetid som følge av forbedring, utvidelse eller annen endring, blir ikke tatt med. Dersom bygningen ikke gjenoppføres, erstattes tap av felleskostnader bare i normal gjenoppføringstid.

Boretthavers husleietap

Erstatningsgrunnlaget settes til markedsleien for tilsvarende umøblert bolig. Erstatning gis av dette i den utstrekning og for det tidsrom boligen er ubeboelig som følge av bygningsskaden, begrenset oppad til en ansvarstid på 36 måneder. Til fradrag kommer sparte felleskostnader til boligselskapet. If svarer ikke for økning i tap som skyldes at boligen ikke føres tilbake til den stand den hadde før skaden inntraff eller for økning i tap som skyldes disposisjoner gjort av boligselskapet, borettinnehaveren, et husstandsmedlem eller borettinnehaverens eventuelle leietaker.

Borettslagets husleietap

Erstatningsgrunnlaget settes til kontraktssummen i henhold til utleiekontrakten på skadetidspunktet.

10.3.6 Merutgifter ved påbud fra offentlig myndighet

Merutgifter ved utbedring eller gjenoppføring settes til forskjellen mellom gjenoppføringsprisen for en bygning tilsvarende den forsikrede med samme størrelse og etasjetall, men utført i samsvar med påbudene, og gjenoppføringsprisen for den forsikrede bygning. Merutgifter ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.

Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering, som skyldes påbud gitt som følge av den erstatningsmessige skaden, beregnes som for en bygning av tilsvarende den forsikrede, utført i samsvar med påbudene.

Utbedringen/gjenoppføringen må være avsluttet innen fem år etter skadedagen, og erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

10.4 Erstatningsberegning maskiner og eiendeler

10.4.1 Ved gjenanskaffelse eller reparasjon

Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenanskaffelsesprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden.

Det skal gjøres fradrag for verdiøkning ved at brukte ting blir erstattet med nye. Ved vurderingen tas hensyn til forringelse ved elde, bruk, nedsatt bruksverdi, den tid tingen har vært i bruk og gjenstående brukstid.

Fradrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av gjenstanden/maskinens eller delen/komponentens verdi før skaden.

10.4.2 Uten gjenanskaffelse eller reparasjon

For ting som uansett årsak ikke er eller vil bli reparert eller gjenanskaffet innen tre år etter at skaden inntraff, beregnes erstatningsgrunnlaget som angitt i punktet ”Ved gjenanskaffelse eller reparasjon” ovenfor, men begrenset til reduksjonen i omsetningsverdien som følge av skaden.

10.5 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller If krever det. Skjønnet kan ikke med bindende virkning for partene ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjørende for Ifs ansvar. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår legges til grunn.

10.6 Forhold til panthaver, konkursbo, nye eiere o.l.

Overfor panthavere, konkursbo, nye eiere o.l. er Ifs ansvar begrenset til det laveste av

- nedgangen i tingens omsetningsverdi som følge av skaden,
- vedkommendes økonomiske interesse i tingen på skadetidspunktet.

For panthavere betyr "tingen" i denne sammenheng pantobjektet i sin helhet. Disse bestemmelser gjelder ikke leaset fast eiendom. Ved konkurs gjelder bestemmelsene ovenfor uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden inntraff.

Overfor andre nye eiere, etter at skaden inntraff, enn eierens ektefelle, samboer eller livsarving, begrenses Ifs ansvar som om gjenoppføring eller gjenanskaffelse ikke finner sted.

10.7 Prisstigning
Påløpte merutgifter på grunn av prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenanskaffelse eller gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd. Prisstigning beregnes i henhold til Statistisk Sentralbyrås prisindekser og erstattes i samme forhold som skaden for øvrig og er begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadet ting etter skadedagens prisnivå.

If erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen fem år fra skadedagen for bygning og innen tre år for maskiner og eiendeler. Erstatningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret.

10.8 Eiendomsretten til skadde ting og ting som kommer til rette
Sikrede er pliktig til å beholde en skadet ting mot å få utbetalt erstatning for skaden på tingen, men If har rett til å overta skadde ting.

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Sikrede må, dersom han/hun ønsker å beholde tingen, gi skriftlig beskjed om dette innen 21 dager etter at If har sendt beskjed om at gjenstanden har kommet til rette. Innen samme frist må erstatningen være tilbakebetalt, i motsatt fall tilfaller tingen If.

10.9 Merverdiavgift
Merverdiavgift som ikke kan utgiftsføres, refunderes bare i den utstrekning slik avgift er påløpt innen fem år og kan dokumenteres ved utbedring av skaden.

Utlagt merverdiavgift som kan føre til fradrag jf. lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner mv. er ikke dekket etter denne avtalen.

10.10 Overtakelse av panterett
Er If ansvarlig overfor panthaver, men ikke overfor eieren, inntrer If i panthavers rett i den utstrekning If betaler erstatning til panthaver.

10.11 Medforsikredes stilling ved skadeoppgjør
Ved skadeoppgjør kan If forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatningen til ham med bindende virkning for medforsikrede med mindre If har fått skriftlig meddelelse om den medforsikredes interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjøret finner sted.

Introduksjon

If Skadeforsikring NUF, orgnr. 981 290 666 (If), og Anticimex Forsikring NUF orgnr. 984 735 049 (Anticimex), heretter i fellesskap kalt partene. Avtalen gjelder for Totalforsikring for boligselskap i If formidlet av BBL Partner AS – org. 960 628 519.

1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for

- den som er nevnt som forsikringstaker i If sitt forsikringsbevis,
- andre enn forsikringstaker, dersom disse er navngitt i forsikringsbeviset. FAL § 7-1 er fraveket.

2 Når forsikringen gjelder

- Forsikringen gjelder kun for skadedyrangrep som både inntreffer og meldes til Anticimex i den tiden forsikringen i If har dekning for skadedyr.

2.1 Inspeksjon av bygninger

Anticimex kan når som helst i avtaleperioden inspisere de bygninger som inngår i forsikringen. Dersom det oppdages angrep av skadedyr, skal Anticimex melde dette til beboer/boligselskap og sanering skal planlegges. Dersom det oppdages angrep av husbukk eller stripet borebille som må ha startet før forsikringen trådte i kraft gjelder de begrensninger som er nevnt i punkt 5.2.1.

3 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder i Norge.

4 Hva som er forsikret

- Avtalen gjelder boligselskaper.
- Forsikringen gjelder for de boligbygninger som er angitt i forsikringsbeviset, og som er fullverdiforsikret.
- Andre frittliggende bygninger på eiendommen er ikke forsikret.

5 Forsikringens omfang

5.1 Hva forsikringen omfatter

5.1.1 Dekning mot treskadeinsekter

- Forsikringen dekker bekjempelse av aktivt angrep av husbukk, stripet borebille, stokkmaur, praktbille, parkettbille og splintvedbille i den forsikrede bygning.
- Forsikringen dekker kostnader til nødvendig utbedring av bygningsskader forårsaket av treskadeinsektsangrep som inngår i forsikringen. Med nødvendig utbedring menes utelukkende utbedring av skader som har vesentlig konstruksjonsmessig betydning.

5.1.2 Dekning mot andre skadedyr

- Forsikringen dekker bekjempelse av følgende skadedyr i boligbygninger:
  Kakkerlakker, klannere, pelsbiller, teppebiller, melbiller, melmøll, tørrfruktmøll, kakaomøll, tyvbiller, messingbille, brødbille, tobakksbille, veggedyr, sølvkre, skjeggkre, perlekre, klesmøll, pelsmøll, maur, lopper, støvlus, fuglemidd, veps, bier, hussiriss, brunmidd, saksedyr, dessuten skolopendere, tusenbein, skrukketroll, rotter og mus.
- Forsikringen gjelder bare for bekjempelse i boligbygninger. Avtalen dekker også loft, kjellere og fellesarealer i boligbygninger, samt garasjeanlegg og andre servicerom i boligbygningen.
  Avtalen dekker også innbo og løsøre som eies av boligselskapet, og som kan behandles på skadestedet.

5.1.3 Dekning mot fugl og flaggermus

Forsikringen dekker også fugl og flaggermus som har tilhold inne i bygning, og som da regnes som skadedyr.
Dekningen innebærer:

- Fjerning av levende fugl og flaggermus, dersom disse er plagsomme eller innebærer helserisiko, og dette er praktisk mulig og tillates av gjeldende lovverk i forhold til art og situasjon.
- Fjerning av død fugl/flaggermus og dens avføring innendørs dersom disse forårsaker smitterisiko eller skadedyrproblemer for beboerne.
- Sikring og tetting av de åpninger som fuglen/flaggermusen benyttet, slik at ikke problemet skal oppstå igjen på samme sted.

Fugl/flaggermus dekkes ikke av forsikringen i den grad:

- de har tilhold på utvendige konstruksjoner (for eksempel tak, balkonger, verandaer, utspringende bjelker, under takskjegg etc)
- de har tilhold under takstein, takplater eller bak veggfasader uten at de kommer videre inn i byggets konstruksjon
- de kommer inn i bygningen gjennom åpninger som ikke kan eller skal tettes eller er bygd for å være åpne.

Forsikringen gjelder bare for bekjempelse i bygninger. Avtalen dekker også loft, kjellere og fellesarealer i bygninger, samt garasjebygg og andre servicebygninger som omfattes av forsikringsbeviset.
Avtalen dekker også innbo og løsøre som eies av boligselskapet, og som kan behandles på skadestedet.

5.1.4 For alle skadedyr gjelder

- Med bekjempelse menes fagmessige tiltak for å drepe skadedyr / fjerne fugl/flaggermus som har tilhold i bygningen.
- Med skadetilfelle menes skadedyrangrep i frittstående bygning som er forårsaket av en eller flere skadedyr som omfattes av forsikringen.
- Ved mistanke om skadedyrangrep vil Anticimex kostnadsfritt bistå forsikringstaker med relevante undersøkelser.
- Anticimex har rett til å utføre inspeksjon på eget initiativ. Dersom skadedyrangrep oppdages, har Anticimex rett til å bekjempe det. Forsikringstaker skal informeres. Bekjempelse vil foretas etter Anticimex sine faglige vurderinger og metoder.

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter

5.2.1 Treskadeinsekter

- Forsikringen dekker ikke under noen omstendighet utbedring av råteskadet trevirke. Innbo dekkes heller ikke.
- Forsikringen dekker ikke kostnader til påvisning av insektangrep eller bygningsskade.
- Forsikringen dekker ikke bekjempelse eller utbedring av skadedyrangrep som startet før forsikringen ble tegnet. Dersom kunden var ukjent med skadedyrangrepet ved inngåelse av forsikringen dekkes de merkostnader ved bekjempelse og utbedring som har oppstått i forsikringstiden. Forsikringen dekker i slike tilfeller ikke kostnader til avdekking eller andre tilkomstarbeider som måtte være nødvendig for bekjempelsen, ei heller kostnader til bygningsteknisk utbedring, for noen del av skaden.
- Forsikringen dekker ikke den del av skaden som har utviklet seg etter at forsikringen opphørte selv om skaden startet sin utvikling i forsikringstiden.
- Skader av estetisk karakter dekkes ikke.

5.2.2 Andre skadedyr

- Forsikringen omfatter ikke skader på bygning eller innbo som følge av skadedyrangrepet.
- Forsikringen dekker ikke kostnader til påvisning av insektangrep.
- Bekjempelsen vil foretas uten avdekking eller tilkomstarbeider, dvs uten at tak, gulv, vegger åpnes. Hvis dette ikke er mulig vil forsikringen dekke kostnader til avdekking og istandsetting. Anticimex avgjør om avdekking er nødvendig for bekjempelsen.
- Forsikringen dekker ikke bekjempelse av skadedyrangrep som startet før forsikringen ble tegnet.
- Forsikringen for skadedyr gjelder ikke i næringslokaler eller i lokaler brukt til annet formål enn bolig. Dersom det lagres matvarer, dyrefôr eller produkter som er egnet som næring for skadedyr utover normale mengder, vil skadedyr som har sin årsak i denne lagringen, unntas fra forsikringen.

5.2.3 Alle skadedyr

- Forsikringen gjelder ikke fjerning av døde skadedyr eller deres etterlatenskaper, herunder skadedyr døde etter bekjempelse, bortsett fra det som kommer fram i punkt om dekning mot fugl og flaggermus ref. punkt 5.1.3.
- Forsikringen dekker ikke bekjempelse av angrep av skadedyr/fugl/flaggermus i innbo, løsøre, varepartier, på levende planter eller i utendørs anlegg, som parker, plener, idrettsanlegg, veksthus, lekeapparater. Bekjempelse av skadedyr i innbo kan likevel skje ved at beboer selv og for egen regning besørger pakking, merking og transport til nærmeste behandlingssted som skal angis av Anticimex.
- Forsikringen dekker ikke følgeskader eller indirekte tap, som tapte leieinntekter, skader på person eller løsøre, svekket evne til å oppfylle forpliktelser, markedsmessige reaksjoner og lignende.
- Forsikringen dekker ikke utgifter til vedlikehold, utbedringer, sikring mot skadedyr eller andre tiltak som er nødvendig for å hindre nye eller begrense eksisterende angrep av skadedyr.
- Skader av estetisk karakter dekkes ikke.

6 Forsikringssummer

Forsikringen dekker bekjempelses- og utbedringskostnader med inntil 2 000 000 kr for hvert skadetilfelle som gjelder treskadeinsekter.
Forsikringen dekker kostnader til bekjempelse med inntil 1 000 000 kr for hvert skadetilfelle som gjelder skadedyr.
Erstatningen er i begge tilfeller og under enhver omstendighet begrenset til bygningens forsikringssum.

7 Egenandel

Egenandelen er 6 000 kr ved utbedring av erstatningsmessig bygningsskade. For bekjempelse av skjeggkre og perlekre er det en egenandel på 2000 kr. Dersom skjeggkre/perlekre i nye/andre boenheter eller andre forhold utenfor Anticimex' påvirkning gjør at bekjempelsen ikke kan utføres samme dag betales det ny egenandel per ekstra dag bekjempelse som må utføres. Egenandelen belastes forsikringstaker. For øvrig er det ingen egenandel.

8 Sikkerhetsforskrift

Anticimex har rett til å inspisere aktuelle bygninger ved tegning av forsikring.

9 Forsikringstakers/sikredes plikter

- Forsikringstaker skal underrette Anticimex uten ugrunnet opphold når et skadedyrangrep oppdages. Dersom sen melding til Anticimex har medført at skadedyrangrepet er vesentlig forverret, vil forsikringstaker kunne belastes de økte kostnader forverrelsen av angrepet har medført.
- Forsikringstaker/sikrede skal legge forholdene til rette slik at Anticimex kan inspisere og bekjempe angrep og utbedre skader i forsikrede bygninger på en effektiv måte. Bygningene må være tilgjengelige i ordinær arbeidstid.
- Forsikringstaker/sikrede skal for egen regning og risiko sørge for å fjerne løsøre, dersom dette er nødvendig for å kunne utføre inspeksjon, bekjempelse eller utbedring av skade.
- Forsikringstaker må påvise skadedyrangrep eller bygningsmessig skade.
- Ved bekjempelse av skjeggkre, perlekre, veggedyr, faraomaur og kakerlakker der flere boenheter i samme bygg er involvert plikter forsikringstaker å sørge for at de boenheter og fellesarealer som skal behandles er tilgjengelig på de tidspunkter som forsikringstaker har avtalt med Anticimex.
- Tiltak for å bekjempe angrepet eller utbedre bygningsskade skal ikke foretas uten skriftlig samtykke fra Anticimex.
- Forsikringstaker plikter å etterkomme Anticimex sine instrukser i forbindelse med inspeksjon, bekjempelse og utbedring av skader. Dersom bekjempelse av et angrep av skadedyr vanskeliggjøres av forhold som påhviler forsikringstaker, vil forsikringstaker kunne belastes de økte kostnader dette har medført, evt. vil Anticimex kunne frasi seg ansvar for bekjempelsen av dette skadedyrangrepet.
- Forsikringstaker skal ved bygging, reparasjon eller andre arbeider ikke benytte materialer som er, eller som det kan være grunn til å tro er angrepet av treskadeinsekter.
- Dersom forsikringstaker ikke etterkommer Anticimex instrukser til bekjempelsestiltak eller forebyggende tiltak for å hindre eller begrense adkomstmuligheter for skadedyr eller deres spredningsmuligheter, kan dette begrense Anticimex' ansvar for nye skadedyrangrep eller økt omfang av eksisterende angrep.
- Dersom risiko for angrep av treskadeinsekter økes eller eksisterende skader forverres gjennom manglende vedlikehold eller andre forhold som påhviler forsikringstaker, kan Anticimex redusere sitt forsikringsansvar eller si opp forsikringen.
- Dersom mulighetene for inspeksjon, bekjempelse eller utbedring blir vesentlig vanskeliggjort som følge av påbygning eller annen bygningsmessig endring, har Anticimex rett til å nekte tegning, endre premien på forsikringen eller si opp forsikringen, jfr. FAL § 4-6.

10 Skadeoppgjør ved bygningsskade

- Bygningsmessig skade skal meldes til Anticimex uten ugrunnet opphold. Sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt til selskapet innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, jfr. FAL § 8-5.
- Skaden settes til kostnadene ved reparasjon av skadet bygning til samme, eller i det vesentlige samme stand som før skaden inntraff, beregnet etter kostnadene på skadedagen.
- Dersom utbedring av en bygningsmessig skade som Anticimex svarer for, medfører en standardheving eller verdiøkning, skal dette gå til fradrag i erstatningen.
- I stedet for et kontantoppgjør kan Anticimex velge å forestå utbedring av skaden, dersom selskapet finner det hensiktsmessig.
- Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller Anticimex krever det. Skjønnet kan ikke med bindende virkning for partene ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjørende for selskapets ansvar.

10.1 Behandling av personopplysninger

Som forsikringsformidler mellom dere og Anticimex angående Anticimex skadedyrforsikring, vil If overføre dine personopplysninger til Anticimex. For de personopplysningene vi overfører til Anticimex, er Anticimex personopplysningsansvarlig. For mer informasjon om behandling av persondata, se www.anticimex.com/nb-NO/om-anticimex/personvern-og-andre-vilkar/.

1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset (sikrede).

Forsikringen gjelder også for selskaper som sikrede overtar eller etablerer i løpet av forsikringstiden, forutsatt at den virksomheten som slikt selskap driver, er omfattet av virksomhetsbeskrivelsen som fremgår av forsikringsbeviset.

Forsikringen omfatter også direkte ansvar som ansatte pådrar seg, hvis ansvaret etter lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skl) § 2-1, kunne vært gjort gjeldende overfor arbeidsgiveren, og skaden ikke er voldt av de(n) ansatte ved forsett.

Hvis sikrede som arbeidsgiver blir holdt ansvarlig for skade som er forsettlig forvoldt av ansatte, trer If inn i sikredes rett til regress mot de(n) ansatte.

2 Når forsikringen gjelder

Hvis ikke annet er avtalt, må skaden være konstatert av sikrede eller av skadelidte i løpet av forsikringstiden. Forsikringstilfellet anses konstatert når en plutselig og uforutsett hendelse medfører fare for eller forringelse av naturmangfoldet.

Skaden blir å henføre til den forsikring som gjaldt da skaden først ble konstatert.

Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende handling, unnlatelse eller begivenhet, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt første skade ble konstatert.

3 Hvor forsikringen gjelder

Hvis ikke annet er avtalt, gjelder forsikringen for skade som inntreffer i Norden.

I Norge omfatter forsikringen skade som sikrede er erstatningsansvarlig for etter naturmangfoldloven, se kapittel 5 "Forsikringens omfang".

I Norden omfatter forsikringen skade som sikrede er erstatningsansvarlig for etter European Environmental Liability Directive (2004/35/CE).

4 Hva som inngår i forsikringen

Forsikringen omfatter plutselig skade som sikrede er ansvarlig for i henhold til lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 69-72 b, samt § 74, jf. kapittel 5 "Forsikringens omfang", og som er voldt under utøvelse av den virksomhet som er nevnt i forsikringsbeviset.

5 Forsikringens omfang

5.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter skader forårsaket av plutselige hendelser som rammer naturen med dens biologiske, landskapsmessige, geologiske mangfold og økologiske prosesser.

Forsikringen omfatter skade på egen og andres eiendom.

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter

5.2.1 Forlatt eiendom

Forsikringen omfatter ikke skade på eiendom som er forlatt.

5.2.2 Fartøy med mer

Forsikringen omfatter ikke ansvar som eier, fører eller bruker av

- seilbåt eller motordrevet fartøy over 15 meter,
- luftfartøy eller skade forårsaket på luftfartøy.

5.2.3 Asbest, PCB og lignende

Forsikringen omfatter ikke direkte eller indirekte tap som oppstår som følge av asbest, PCB eller formaldehyd, eller i forbindelse med bruk, behandling eller sanering av bygning som inneholder disse stoffene.

5.2.4 Mikrobiologisk spredning, genmodifisering og lignende

Forsikringen omfatter ikke direkte eller indirekte tap som følge av sopp eller bakterier, genmodifiserte organismer eller lignende.

5.2.5 Mor-/datterselskap

Forsikringen omfatter ikke ansvar overfor forsikringstakers/sikredes mor-/datterselskap eller overfor selskap eller virksomhet

- i samme konsern som forsikringstaker, jf. lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper, §§ 1-3 og 1-4,
- hvor eierinteressene i forsikringstakers og skadelidtes selskap er de samme med 50 % eller mer,
- hvor forsikringstaker eller en eller flere av de sikrede eller deres familie har mer enn 50 % eierinteresse eller bestemmende innflytelse. Til familie regnes sikredes foreldre, barn, søsken og deres ektefeller, samt sikredes ektefelle eller samboer. Med samboer menes person som sikrede lever sammen med i ekteskapslignende forhold som har vedvart i de siste 2 år.
- som disponeres eller drives av forsikringstaker eller en av de sikrede.

5.2.6 Tilknyttet utstyr m.m.
Forsikringen dekker ikke
- skade på tank med tilknyttet utstyr,
- skade på innhold i tank og væske som har rent ut fra tank,
- skade i form av normalt svinn,
- tingskade på pumpe.

6 Forsikringssummer
Hvis ikke annet er avtalt, er Ifs erstatningsplikt begrenset til 2 000 000 kr ved hvert skadetilfelle og samlet for alle skader 10 000 000 kr per år.

Ved skade som inntreffer i de nordiske land dekkes saksomkostninger i tillegg til forsikringssummen. Saksomkostningene for hver tvist er begrenset til 250 000 kr. Ifs ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av If på forhånd.

Saksomkostningene for samtlige tvister som oppstår i ett og samme forsikringsår er begrenset til 750 000 kr.

7 Egenandel
Sikredes egenandel ved hvert skadetilfelle fremgår av forsikringsbeviset.

Ved erstatningsberegningen gjøres en eventuell reduksjon hjemlet i vilkår eller lov, før fradrag av egenandelen.

8 Sikkerhetsforskrifter
Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til en hver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller å påse at de blir overholdt, kan If være helt eller delvis uten ansvar (jf. FAL § 4-8). Se også identifikasjon i kap.10.

8.1 Nedgravde tanker
Nedgravde tanker skal kontrolleres jevnlig (korrosjonsangrep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles), og tank inklusive rørledninger skal tetthetsprøves med påtrykket luft eller vakuum. Tankene skal kontrolleres
- senest 15 år etter at tanken var ny, og deretter senest hvert 5. år,
- senest 10 år etter rekondisjoneringen, og deretter senest hvert 5. år.

Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50 % eller mer kan ikke rekondisjoneres.

Tilstands- og kvalitetskontrollen inklusive målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig.

For visse tanktyper kan kontroll alternativt gjennomføres ved slikt system for automatisk lekkasjeovervåking som vist til i forskrift av 8. juni 2009 nr 602 om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) og forskrift av 1.juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (Statens forurensningstilsyn, Klima- og forurensningsavdelingen), se forskriftens kapittel 1.

8.2 Overgrunns oppbevaringstanker
Stasjonære, overgrunns oppbevaringstanker skal være sikret med forsvarlig oppsamlingskum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer i henhold til forskrift av 8. juni 2009 nr 602 om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap).

8.3 Oppdrag for oppdrettsnæringen
Ved oppdrag for oppdrettsnæringen skal følgende kontrakter benyttes uten tillegg/endringer som medfører utvidelser av sikredes ansvar

Ved leveranse: NL 01
Ved leveranse og montering: NLM 02
Ved service og vedlikehold: NR 84/NU 84

8.4 Utredningsplikt
I forbindelse med utbygging skal sikrede foreta en konsekvensutredning.

8.5 Tilsyn, drift og vedlikehold
Sikrede skal påse at offentlige forskrifter og leverandørens eller andres forskrifter for bruk og vedlikehold av gjenstander overholdes.

9 Plikter ved skadetilfellet
Skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes If uten ugrunnet opphold.

Har sikrede oversittet 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til If (jf. FAL § 8-5, 1. ledd), har If rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor If har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede eller If, plikter sikrede
- omgående å gi If alle opplysninger av betydning for sakens behandling,
- på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger som If finner nødvendig, samt å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Hvis sikrede uten Ifs samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for If.

9.1 Redningsomkostninger
Sikrede plikter å iverksette rimelige tiltak for å avverge eller begrense fare for eller forringelse av naturmangfoldet.

10 Skadevurdering og erstatningsregler
10.1 Oppgjørsregler
Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, tilligger det If å
- utrede om erstatningsansvar foreligger,
- forhandle med kravstilleren,
- om nødvendig prosedere saken for domstolene.

If betaler den del av erstatningen som overstiger egenandelen.

If har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

10.2 Omkostninger
If betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet. Eventuelle omkostninger til ekstern advokat og annen sakkyndig bistand, valgt eller godkjent av If, betales av If i den utstrekning summen av omkostningene og eventuelle erstatningsutbetalinger overstiger egenandelen. Se likevel kap. 6 Forsikringssum.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er If villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

10.3 Identifikasjon
Bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser får tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlatelser fra personer som er nevnt i FAL § 4-11.

Næring
De handlinger eller unnlatelser som medfører bortfall eller reduksjon av sikredes rett til erstatning medfører tilsvarende bortfall eller reduksjon dersom de er begått av personer som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har selvstendig stilling innen virksomheten. Med personer som har særlig selvstendig stilling menes også personer som utfører arbeidsoppdrag uten overoppsyn fra andre, eller som utfører arbeidsoppdrag de selv er ansvarlige for. Sikrede identifiseres tilsvarende med sine kontraktsmedhjelperes handlinger eller unnlatelser.

1 Hvem forsikringen gjelder for
Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset (sikrede).

Forsikringen omfatter også direkte ansvar som ansatte pådrar seg hvis ansvaret etter lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skl) § 2-1, kunne vært gjort gjeldende overfor arbeidsgiveren, og skaden ikke er voldt av de(n) ansatte ved forsett.

Hvis sikrede som arbeidsgiver blir holdt ansvarlig for skade som er forsettlig forvoldt av ansatte, trer If inn i sikredes rett til regress mot de(n) ansatte dersom det ikke er grunnlag for identifikasjon.

2 Når forsikringen gjelder
Hvis ikke annet er avtalt, må skaden være konstatert av sikrede eller av skadelidte i løpet av forsikringstiden.

Alle skader som skyldes samme ansvarsutløsende handling, unnlatelse eller begivenhet, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt første skade ble konstatert.

Skaden blir å henføre til den forsikring som gjaldt da skaden først ble konstatert.

3 Hvor forsikringen gjelder
Forsikringen gjelder på sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

4 Hva som inngår i forsikringen
Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar for skade, som er voldt under utøvelse som eier av og som byggherre for rehabilitering og ombygging av den forsikrede eiendom.

5 Forsikringens omfang
5.1 Hva forsikringen omfatter
Forsikringen omfatter skade på person eller ting
- Personskade anses inntruffet når en person skades, påføres sykdom eller dør
- Tingskade anses inntruffet når løsøre (herunder dyr) eller fast eiendom skades eller går tapt på annen måte, eller når elektronisk lagret informasjon forvanskes eller går tapt på annen måte.

Økonomisk tap som følge av en dekningsmessig skade regnes som del av denne, også når den dekningsmessige skade ikke overstiger egenandelen.

Foreligger det dekningsmessig person- eller tingsskade etter forsikringsvilkårene, dekkes også kostnader til tilkomst gjennom andres leveranse, arbeid eller entreprise når det er nødvendig for å utbedre skaden. Kostnader til hel eller delvis omgjøring av sikredes egen leveranse, arbeid eller entreprise dekkes ikke.

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter
5.2.1 Gjenstander sikrede har i sin varetekt
Forsikringen omfatter ikke skade på eller tap av følgende ting som sikrede leier, låner eller bruker:
- motorkjøretøy,
- luftfartøy,
- båter og skip,
- penger eller verdipapirer,
- flyttegods, eller
- oppdragsgivers nøkler.

Unntak for skade på leid eiendom eller lokale
Forsikringen omfatter ikke skade på fast eiendom eller lokale som sikrede leier, låner eller besitter.

5.2.2 Garanti m.m.
Forsikringen omfatter ikke ansvar som sikrede har påtatt seg å bære og som går utover det som følger av alminnelige rettsregler, det vil si ethvert ansvar som alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før eller etter at skaden er konstatert.

5.2.3 Byggherreansvar
Forsikringen omfatter ikke ansvar som byggherre for bygging av nye bygg.

5.2.4 Motorkjøretøy m.m.
Forsikringen omfatter ikke ansvar som eier, fører eller bruker av
- motorkjøretøy, herunder truck og arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri
- seilbåt eller motordrevet fartøy
- luftfartøy eller skade forårsaket på luftfartøy.

Forsikringen omfatter likevel rettslig erstatningsansvar som eier, fører eller bruker av transportredskap med elektrisk fremdriftsmaskineri som ikke kan kjøres fortere enn 10 km/t.

5.2.5 Sprengning
Forsikringen omfatter ikke ansvar for tingskade oppstått ved sprengning. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse.

5.2.6 Forurensning
Forsikringen omfatter ikke ansvar for forurensning av luft, vann eller grunn, eller skade som følger herav. Som forurensning regnes også støv, støy, larm, lukt, lys og bestråling.

Forsikringen omfatter likevel skader hvor årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett.

Ved dekningsmessig forurensningsskade omfatter forsikringen også utgifter til opprydding pålagt av offentlig myndighet. Opprydding på egen eiendom, eiendom eid av mor-/datterselskap, eller eiendom som sikrede driver eller disponerer, dekkes ikke.

5.2.7 Egne ansatte
Forsikringen omfatter ikke ansvar for personskade som rammer sikredes ansatte når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.

5.2.8 Dagbøter, oppreisning, ærekrenkelse m.m.
Forsikringen omfatter ikke ansvar for dagbøter, bøter, ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter skl. §§ 3-5 og 3-6, eller for bøter o.l. (herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages").

5.2.9 Naturmangfoldloven
Forsikringen omfatter ikke ansvar etter lov om forvalting av naturens mangfold (Naturmangfoldloven) av 19. juni 2009. nr. 100

5.2.10 Asbest
Forsikringen omfatter ikke ansvar for personskade i forbindelse med bruk, behandling eller sanering av bygning eller ting som inneholder asbest.

5.2.11 Sopp og råte m.m.
Forsikringen omfatter ikke ansvar for skade på ting ved sopp og råte eller på grunn av langsom inntregning av fuktighet.

5.2.12 Pandemi eller epidemi
Forsikringen omfatter ikke tap forårsaket av en pandemi eller epidemi, når en pandemi eller epidemi har blitt offisielt erklært av Verdens helseorganisasjon eller et tilsvarende autorisert nasjonalt eller internasjonalt organ, som følge av

- et faktisk eller påstått virus eller en frykt eller fare for virus, herunder, men ikke begrenset til sykdommer som oppstår som følge av en hvilket som helst virustype, også ukjente virus eller mutasjoner eller variasjoner av virus, og/eller
- ethvert tiltak som er truffet, eller enhver unnlatelse av å treffe tiltak, for å kontrollere, forhindre, undertrykke spredningen av, eller på annen måte respondere på et slikt faktisk eller påstått virus eller en slik frykt eller fare for virus.

6 Forsikringssum
Hvis ikke annet er avtalt, er If s erstatningsplikt begrenset til 10 000 000 kr ved hvert skadetilfelle.

Ved skade som inntreffer i de nordiske land dekkes saksomkostninger i tillegg til forsikringssummen.

Ved skade som inntreffer utenfor de nordiske land er If s samlede utbetaling, inklusive saksomkostninger og redningsomkostninger, begrenset til forsikringssummen.

7 Egenandel
Sikredes egenandel ved hvert skadetilfelle er 10.000 kr.

Ved erstatningsberegningen gjøres en eventuell reduksjon hjemlet i vilkår eller lov, før fradrag av egenandel.

8 Sikkerhetsforskrifter
Ingen sikkerhetsforskrifter knyttet til denne forsikringen.

8.1 Varme arbeider

1. Definisjon
Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes arbeidsverktøy og -utstyr som genererer gnister og/eller varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen og skjult flamme, varmlufts-, sveise-, skjære- og slipeutstyr.

2. Hvor sikkerhetsforskriften gjelder
Denne gjelder ved utførelse av varme arbeider i alle miljøer med brannrisiko. Unntatt er varme arbeider som utføres i spesielt tilrettelagte produksjons- og verkstedsrom. Rommet skal være adskilt fra annen virksomhet som egen branncelle. Denne skal ha ubrennbare overflater.

3. Avtale med ekstern håndverker/entreprenør
Dersom varme arbeider skal utføres av ekstern håndverker/entreprenør skal sikrede påse at sikkerhetsforskriftens krav inngår i skriftlig avtale eller kontrakt med denne.

4. Sikkerhetskrav
4.1 Sjekkliste for utførelse av varme arbeider utgitt av Finans Norge Forsikringsdrift eller tilsvarende sjekkliste skal være utfylt og signert før utførelse av arbeidet. Sjekklisten er tilgjengelig på www.brannvernforeningen.no.
4.2 Alt brennbart materiale i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være fjernet eller beskyttet.
4.3 Åpninger i gulv, vegger og tak i risikoområdet der varmt arbeid utføres skal være tettet.
4.4 Egnet slokkeutstyr i forskriftsmessig stand, minimum 2 stk. 6 kg/liter håndslokkeapparat skal være lett tilgjengelig. Ett håndslokkeapparat kan erstattes med brannslange påsatt vann frem til strålerøret.
4.5 Navngitt brannvakt skal kontinuerlig overvåke brannrisiko under arbeidet, i pauser og nødvendig tid etter at arbeidet er avsluttet, minimum en time. Utførende kan være brannvakt der brannrisikoen vurderes som lav.
4.6 Brannvakt og utførende skal ha gyldig sertifikat for utførelse av varme arbeider fra Stiftelsen Norsk Brannvernforening eller annen godkjent organisasjon i øvrige nordiske land.

5. Utførelse av varme arbeider på tak
I tillegg til punktene over gjelder følgende sikkerhetskrav ved arbeider på tak:
5.1 Ved utførelse av varme arbeider på tak skal det i tillegg til sjekkliste foreligge en dokumentasjon på at det er utført en risikovurdering av arbeidet.
5.2 Det er forbud mot bruk av åpen og skjult flamme på oppfôrede og luftede tretak.
5.3 Ved utførelse av varme arbeider på kompakte og øvrige tak som ikke er nevnt i punkt 5.2 skal brennbar isolasjon og brennbare konstruksjoner være tilstrekkelig beskyttet med ubrennbar isolasjon eller ubrennbare materialer som gir tilsvarende beskyttelse. Ved bruk av åpen og skjult flamme skal det være tilstrekkelig sikkerhetsavstand til bygningskonstruksjoner/bygningsdeler som består av brennbare materialer.

8.2 Tank for oppbevaring av brannfarlig væske, olje og andre kjemikalier

8.2.1 Nedgravde tanker

Nedgravde tanker skal kontrolleres jevnlig (korrosjonsangrep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles) og tank inklusive rørledninger tetthetsprøves med påtrykket luft eller vakuum. Tankene skal kontrolleres

- senest 15 år etter at tanken var ny, og deretter senest hvert 5. år
- senest 10 år etter rekondisjoneringen, og deretter senest hvert 5. år.

Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50 % eller mer kan ikke rekondisjoneres.

Tilstands- og kvalitetskontrollen inklusive målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig.

For visse tanktyper kan kontroll alternativt gjennomføres ved slikt system for automatisk lekkasjeovervåking som vist til i Forskrift av 8. juni 2009 nr 602 Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) og Forskrift av 1.juni 2004 nr. 931 Forskrift om begrensning av forurensning (Statens forurensningstilsyn, Klima- og forurensningsavdelingen), se forskriftens kap. 1.

8.2.2 Overgrunns oppbevaringstanker

Stasjonære, overgrunns oppbevaringstanker skal være sikret med forsvarlig oppsamlingskum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer i henhold til Forskrift av 8. juni 2009 nr 602 Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap).

9 Plikter ved skadetilfellet

Skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes If uten ugrunnet opphold.

Har sikrede oversittet 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til If (jf. FAL § 8-5, 1. ledd), har If rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor If har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede eller If, plikter sikrede

- omgående å gi If alle opplysninger av betydning for sakens behandling
- på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger som If finner nødvendig, samt å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Hvis sikrede uten Ifs samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for If.

10 Skadevurdering og erstatningsregler

10.1 Oppgjørsregler

Når et erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, tilligger det If å

- utrede om erstatningsansvar foreligger,
- forhandle med kravstilleren,
- om nødvendig prosedere saken for domstolene.

If betaler den del av erstatningen som overstiger egenandelen.

If har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

10.2 Omkostninger

If betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet. Eventuelle omkostninger til ekstern advokat og annen sakkyndig bistand, valgt eller godkjent av If, betales av If i den utstrekning summen av omkostningene og eventuelle erstatningsutbetalinger overstiger egenandelen. Se likevel kap. 6 Forsikringssum.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er If villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

10.3 Identifikasjon

Bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser får tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlatelser fra personer som er nevnt i FAL § 4-11.

Næring

De handlinger eller unnlatelser som medfører bortfall eller reduksjon av sikredes rett til erstatning medfører tilsvarende bortfall eller reduksjon dersom de er begått av personer som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har selvstendig stilling innen virksomheten. Med personer som har særlig selvstendig stilling menes også personer som utfører arbeidsoppdrag uten overoppsyn fra andre, eller som utfører arbeidsoppdrag de selv er ansvarlige for. Sikrede identifiseres tilsvarende med sine kontraktsmedhjelperes handlinger eller unnlatelser.

1 Hvem forsikringen gjelder for

Advokatforsikringen gjelder for den virksomhet som er nevnt i forsikringsbeviset (sikrede).

Det er daglig leder eller signaturberettiget som opptrer på sikredes vegne.

2 Når forsikringen gjelder

2.1 Juridisk rådgivning

Forsikringen gjelder når det oppstår behov for juridisk rådgivning i forsikringstiden.

2.2 Tvist

Forsikringen gjelder for tvister som oppstår i forsikringstiden.

Forsikringen dekker likevel ikke tvister dersom de hendelser eller omstendigheter som er av vesentlig betydning for det som senere ble tvistegrunnlaget, inntraff før forsikringstiden. Dette gjelder imidlertid ikke dersom forsikringen har vært i kraft i en sammenhengende periode på minst to år.

Opphør av virksomheten

Opphører virksomheten, dekkes likevel rimelige og nødvendige kostnader til advokat, forutsatt at de hendelser og omstendigheter som begrunner kravet inntraff mens forsikringen var i kraft, og tvisten oppstår innen fem år etter forsikringens opphør. Slike tvister dekkes etter de forsikringsvilkår som gjaldt på opphørstidspunktet.

Reklamasjonstvister

Forsikringen omfatter også reklamasjonstvister som oppstår etter overtakelsesforretning, når mangelen forelå før forsikringen trådte i kraft.

3 Hvor forsikringen gjelder

3.1 Juridisk rådgivning

Forsikringen omfatter juridisk rådgivning i saker med verneting i det geografiske området angitt i forsikringsbeviset.

3.2 Tvist

Forsikringen omfatter tvister som hører inn under de alminnelige domstoler i det geografiske området angitt i forsikringsbeviset.

Alminnelige domstoler i Norge (jf. Lov om domstolene (dl) 13. august 1915 nr 5 § 1) er forliksråd, Tingrett, Lagmannsrett eller Høyesterett. I Norge dekkes i tillegg saker som hører inn under jordskifteretten.

Forsikringen omfatter tvister som avgjøres for voldgift i det geografiske området angitt i forsikringsbeviset.

Forsikringen omfatter utgifter til sertifiserte meklere for tvister som sikrede og If mener egner seg til utenrettslig mekling, forutsatt at stevning ikke enda er anlagt for domstolene.

4 Hva som inngår i forsikringen

4.1 Juridisk rådgivning

Forsikringen omfatter juridisk rådgivning i saker hvor det ikke har oppstått en tvist.

Forsikringen omfatter generell og grunnleggende juridisk rådgivning, av If eller den If utnevner, i saker hvor det ikke har oppstått en tvist.

4.2 Tvist

Forsikringen omfatter tvisteløsning, når sikrede er part i tvist.

Med tvist forstås når et krav er skriftlig fremsatt og bestridt, helt eller delvis. Vedvarende taushet i mer enn to måneder hos motparten vil også kunne anses som et bestridt krav.

Det regnes som én tvist dersom den baserer seg på vesentlig samme hendelser/omstendigheter/kontrakt. Tvist mellom samme parter som springer ut av vesentlig samme hendelse/omstendigheter/kontrakt vil være å anse som en og samme tvist selv om det fremsettes flere krav mellom partene, i flere ulike saker. Det samme gjelder dersom det er flere parter på samme side.

5 Forsikringens omfang

5.1 Forsikringen omfatter

5.1.1 Juridisk rådgivning

Forsikringen omfatter juridisk rådgivning innenfor følgende rettsområder:

- Individuell arbeidsrett,
- Fast Eiendom,
- Kontraktsrett,
- Husleierett,
- Pengekravsrett,
- Markedsføringsrett iht. markedsføringsloven,
- Selskapsrett
  - Selskapsformalia
  - Aksjonæravtaler

5.1.2 Tvist
Forsikringen omfatter
- rimelige og nødvendige advokatkostnader,
- rettsgebyr,
- kostnader til vitner,
- kostnader til bevisopptak,
- kostnader til sakkyndige
- idømte sakskostnader, og
- tilkjente sakskostnader når det kan dokumenteres at motpart ikke er søkegod

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten dekkes med inntil 20% av den totale forsikringssum.

Advokatkostnader beregnes med en timepris oppad begrenset til den offentlige salærsats jf. salærforskriften § 2.

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter
5.2.1 Generelle unntak
Forsikringen omfatter ikke:
- rådgivning i saker eller tvister hvor sikrede er et privat rettssubjekt,
- rådgivning i saker eller tvister som ikke gjelder den forsikrede virksomhet,
- tvist som åpenbart ikke kan føre frem,
- tvist om skadeoppgjør i If før Ifs egne klagemuligheter er fullt utnyttet, eller alternative klageinstanser f.eks. Klagenemnda for naturskader e.l.
- tvist som gjelder avslag på bruk av advokatforsikring,
- saker om advokatsalær eller merkostnader ved advokatbytte, eller
- kostnader til voldgiftsdommer.

5.2.2 Juridisk rådgivning - unntak
Forsikringen omfatter ikke jurdisk rådgivning tilknyttet
- Inndriving av gjeld og fordringer,
- Immaterialrett, herunder også varemerke- og opphavsrett,
- Offentlige anbud,
- Offshore og shipping,
- Kontrakter om finansiering,
- Skadeoppgjør ved forsikringsskade,
- Generasjonsskifte,
- Skatt og pensjon,
- Virksomhetsoverdragelser og salg (M&A),
- Insolvens- og konkursrett,
- Finansiering og børsrelaterte spørsmål,
- EU- og konkurranserett,
- Personvern og GDPR, og
- Andre rettsområder eller spørsmål som ikke er opplistet i punkt 5.1.1

5.2.3 Tvist - unntak
Forsikringen omfatter ikke tvister nevnt nedenfor

5.2.3.1 Annen forsikring
Forsikringen omfatter ikke tvist som gjelder om et erstatningskrav eller en skade, herunder utmåling, er dekket under annen forsikring.

5.2.3.2 Eierskifteforsikring
Forsikringen omfatter ikke tvist som er omfattet av eierskifteforsikring.

5.2.3.3 Straffesaker m.m
Forsikringen omfatter ikke straffesaker eller erstatningssak som følge av straffesak, inkludert tvist om erstatningsplikt etter skadeserstatningsloven § 1-6 (korrupsjon), § 3-3 (personlige krenkelser m.m) og § 3-6 (ærekrenkelse og privatlivets fred).

5.2.3.4 Motorvogn m.m
Forsikringen omfatter ikke tvist oppstått fordi sikrede har vært eier, fører eller bruker av
- motorvogn eller arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri bygget for hastigheter over 10 km/t som omfattes av Bilansvarsloven,
- motor- eller seilbåt, eller
- registrert trav- eller galopphest.

5.2.3.5 Kollektiv arbeidsrett
Forsikringen omfatter ikke tvist tilknyttet kollektiv arbeidsrett, herunder tariffavtaler.

5.2.3.6 Forvaltningsvedtak
Forsikringen omfatter ikke klage på forvaltningsbehandling eller forvaltningsvedtak.

Når den administrative klagemulighet er fullt ut utnyttet dekkes advokatkostnader til tvist, likevel slik at enhver utgift som er pådratt under forvaltningsbehandlingen er unntatt fra dekning.

5.2.3.7 Immaterielle rettigheter (IPR)
Forsikringen omfatter ikke tvist om immaterielle rettigheter.

5.2.3.8 Styre
Forsikringen omfatter ikke tvist om styreansvar.

5.2.3.9 Ekspropriasjon eller skjønnsak
Forsikringen omfatter ikke tvist om ekspropriasjon eller skjønnssaker.

5.2.3.10 Namsmyndighetene
Forsikringen omfatter ikke tvist som alene hører inn under namsmyndighetene.

Likevel omfattes husleietvister når sikrede er utleier eller leietaker.

5.2.3.11 Gjeld m.m
Forsikringen omfatter ikke tvist som gjelder inkassosak hvor det foreligger tvangsgrunnlag eller fordringen er ubestridt. Det samme gjelder tvist om gjeldsforhandlingssak og saker som gjelder konkurs eller akkordforhandling dersom sikrede er konkurs eller akkordskyldner.

5.2.3.12 Fast eiendom
Forsikringen omfatter ikke tvist som har sammenheng med annen fast eiendom enn den eiendom hvor den forsikrede virksomhet drives.

Forsikringen er utvidet til å omfatte tvister som har sammenheng med fast eiendom som sameiet eier eller leier ut.

5.2.3.13 Kjøp og salg av fast eiendom
Forsikringen omfatter ikke tvist om kjøp og salg av fast eiendom etter avhendingslova.

5.2.3.14 Naturmangfoldloven
Forsikringen omfatter ikke tvist som knytter seg til eller følger av Naturmangfoldloven, lov om forvaltning av naturens mangfold av 19.juni 2009 nr 100, §§ 69-72b, og 74.

5.2.3.15 Mor-/datterselskap m.m
Forsikringen omfatter ikke tvister mellom forsikringstakers/sikredes mor-/datterselskap eller overfor selskap eller virksomhet
- i samme konsern som forsikringstaker, jf. lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper, §§ 1-3 og 1-4,
- hvor eierinteressene i forsikringstakers og skadelidtes selskap er de samme med 50 % eller mer,
- hvor forsikringstaker eller en eller flere av de sikrede eller deres familie har mer enn 50 % eierinteresse eller bestemmende innflytelse. Til familie regnes sikredes foreldre, barn, søsken og deres ektefeller, samt sikredes ektefelle eller samboer. Med samboer menes person som sikrede lever sammen med i ekteskapslignende forhold som har vedvart i de siste 2 år.
- som disponeres eller drives av forsikringstaker eller en av de sikrede.

5.2.3.16 Familie, arv, odel o.l
Forsikringen omfatter ikke tvist som har sammenheng med eller sitt utspring i:
- skilsmisse, separasjon, bodeling, skiftesaker, økonomisk fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstandsfellesskap,
- arv, odelsrett eller odelskrav, krav om omstøtelse av gave eller tilknyttede saker,
- samværsrett, farskap, barnefordeling, underholdsbidrag.

5.2.3.17 Fondsforvaltere / depotmottakere
Forsikringen omfatter ikke aktiviteter som fondsforvalter, depotmottaker eller andre aktiviteter som nevnt i eller som reguleres av AIFM-direktivet 2011/61/EU med tilhørende forordninger samt i lov om forvaltning av alternative investeringsfond nr. 28 av 20. juni 2014.

5.2.3.18 Tvist internt i boligselskapet/sameiet
Forsikringen omfatter ikke tvist internt i styret.

Forsikringen omfatter heller ikke tvist mellom styrene i boligselskap og sameie under samme forsikring.

6 Forsikringssum
6.1 Juridisk rådgivning
Forsikringen dekker juridisk rådgivning oppad begrenset til det antall timer som fremgår av forsikringsbeviset.

6.2 Tvist
Forsikringen dekker rimelige og nødvendige advokatkostnader oppad begrenset til 400 000 kr for hver tvist.

Erstatning for samtlige tvister som oppstår i ett og samme forsikringsår, er begrenset til 3 x 400 000 kr.

If sitt ansvar er begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er forhåndsgodkjent av If.

Den samlede erstatning for hver tvist er begrenset til forsikringssum, selv om det er flere parter på samme side, også dersom partene har forskjellige forsikringsavtaler i forskjellige selskap.
Dersom det er flere parter på samme side fordeles kostnadene forholdsmessig mellom partene.

7 Egenandel

7.1 Juridisk rådgivning

Avtalt egenandel fremgår av forsikringsbeviset.

7.2 Tvist

Avtalt egenandel fremgår av forsikringsbeviset.

8 Sikkerhetsforskrifter

Det er ingen sikkerhetsforskrifter knyttet til denne forsikringen.

9 Plikter ved skadetilfellet

9.1 Melding av skadetilfellet

Vil sikrede søke om advokatbistand, må If underrettes snarest mulig og senest ett år etter sikredes behov for advokatbistand oppstod. Underretning skal skje skriftlig.

Sikrede plikter å opptre lojalt overfor If. Alle relevante forhold og dokumenter skal umiddelbart legges frem for If, og spørsmål fra If skal besvares ærlig og raskt.

Sikrede skal ikke selv ta skritt i saker som håndteres av If, uten uttrykkelig avtale om det.

Sikrede plikter å begrense advokatkostnadene mest mulig, og sikrede må selv bære kostnader forårsaket uten rimelig grunn.

9.2 Juridisk rådgivning

Ved behov for juridisk rådgivning melder sikrede behovet til If. Sikrede får deretter tildelt en advokat fra If med kompetanse på det rettsområdet som meldingen gjelder.

Sikrede er selv ansvarlig for å ta stilling til og bestemme hvordan rådgivningen som er mottatt skal følges opp.

9.3 Tvist

For det tilfellet at saken faller innunder forsikringsdekningen vil sikrede få tildelt en advokat med kompetanse på det rettsområdet meldingen gjelder.

Hvis sikrede ønsker å benytte en annen advokat enn advokaten som er tildelt av If, skal sikrede informere om dette ved innmelding av saken.

Tildelte advokat vil følge saken videre opp med sikrede til saken mellom partene er løst.

Forlik

Ved forlik bærer hver av partene sine egne kostnader, med mindre annet avtales særskilt med If før forliket inngås.

10 Skadevurdering og erstatningsregler

10.1 Generelt

If vil vurdere sikredes sak opp mot gjeldende forsikringsvilkår. Selskapet kan avvise forsikringsdekning dersom kravet faller utenfor forsikringens dekningsområde, eller dersom det er åpenbart at sikrede sitt krav ikke vil føre frem.

Hvis grunnlaget for tvisten dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter sikrede sin økonomiske interesse i saken på tvistetidspunktet.

Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan If kreve at partene benytter samme juridiske og tekniske bistand.
Tilkjente saksomkostninger etter rettslig prosess tilfaller If Skadeforsikring i sin helhet etter fradrag for sikredes egenandel, dog oppad begrenset til If sine kostander i saken.

Dersom begge parter i en tvist har Advokatforsikring i If, så oppfordres begge parter til å anvende ekstern advokat. If vil ikke under noen omstendighet representere begge parter.

Ved bruk av advokat If ikke har henvist til, kan If kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de kostnader som kreves dekket under forsikringen og hvilke skritt som foretas på ethvert tidspunkt i saken. Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

Ved krav om oppgjør har If den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Medgått tid skal spesifiseres. Sikrede skal påse at faktura for samtlige dekningsmessige utgifter utstedes på sikrede på vanlig måte.

Fradragsberettiget merverdiavgift dekkes ikke under forsikringen.

If kan kreve at sikrede begjærer salæret fastsatt av retten i henhold til Lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvl) 16. juni 2005 nr 90 §3-8.

10.2 Tvist med If om skadeoppgjør

Ved tvist mellom If og sikrede i forbindelse med et skadeoppgjør, kommer advokatforsikringen kun til anvendelse når Ifs egne klagemuligheter er utnyttet. Enhver utgift pådratt under behandlingen av saken for nevnte klageinstanser er unntatt fra dekning. Sikrede må benytte ekstern advokat i tvist som dette.

Sikrede oppfordres til å anvende ekstern advokat i tvist med If Skadeforsikring eller i tvister/saker hvor det foreligger en interessemotsetninger mellom sikrede og If Skadeforsikring.

1 Hvem forsikringen gjelder for

Følgende er å betrakte som sikrede: Boligselskapet som sådan og naturlig tilliggende eiendom, slik som garasjesameie o.l. Tvist som har sammenheng med sikredes næringsvirksomhet forøvrig, dekkes ikke.

Kriminalitetsforsikringen gjelder for samtlige medlemmer og varamedlemmer i styret i det boligselskapet/sameiet som er omfattet av forsikringsavtalen.

2 Når forsikringen gjelder

Den forsikrede virksomhet

Forsikringen omfatter den forsikrede virksomhets tap som konstateres i forsikringstiden. Tapet anses konstatert på det tidspunkt det foreligger rimelig grunn til mistanke om at en straffbar handling er begått. Den straffbare handlingen må være foretatt senest to år før forsikringen trådte i kraft eller innenfor et tidsrom angitt i forsikringsbeviset.

Det regnes som ett forsikringstilfelle når tap er forårsaket ved at
- flere personer i samarbeid har utført den straffbare handlingen, eller
- samme person har utført flere straffbare handlinger.

Dette gjelder også om handlingene er utført i forskjellige forsikringsår og omfatter flere straffbare forhold.

Er forsikringsvilkårene endret i den perioden de straffbare handlingene har pågått, er det forsikringsvilkårene på det tidspunkt da den første straffbare handlingen ble foretatt, som skal anvendes.

3 Hvor forsikringen gjelder

Hvis ikke annet er avtalt, gjelder forsikringen for handlinger som er utført av boligselskapet i Norden.

4 Hva som inngår i forsikringen

Forsikringen omfatter direkte økonomisk tap som påføres den forsikrede virksomhet og den forsikrede virksomhets kunder som følge av en handling angitt under kapittel 5.

5 Forsikringens omfang

5.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter direkte økonomiske tap som sikrede påføres ved at ansatte lønnet direkte av sikrede eller personer som sitter i borettslagets/sameiets styre beviselig har gjort seg skyldig i en eller flere av følgende straffbare handlinger overfor sikrede

- dokumentfalsk, underslag, tyveri, bedrageri og utroskap, jf Almindelig borgerlig straffelov (straffeloven) av 22. mai 1902 nr 10, §§ 179 - 190, 255 - 258, 270 - 271a, 275 og 276,
- forutsatt at vedkommende har handlet i den hensikt å skaffe seg selv eller andre enn sikrede en uberettiget, direkte økonomisk vinning utover forfremmelse, lønnstillegg, bonus e.l

Tapet dekkes selv om gjerningsmannen var sinnsyk eller bevisstløs i gjerningsøyeblikket, jf Straffeloven nr. 10 § 44.

Med direkte økonomisk tap forstås kronebeløpet/verdien som er fravendt sikrede. Rentetap frem til 2 måneder etter at forholdet er meldt If, inflasjonstap, disponeringstap og lignende tap sikrede lider ved ikke å ha kunnet disponere beløp/verdier er ikke dekket.

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter

Forsikringen omfatter ikke fysiske skader på ting eller personer, eller økonomiske følgeskader av slike skader. Forsikringen omfatter heller ikke indirekte økonomisk tap eller konsekvenstap, herunder tapt inntekt, tapt fortjeneste etc.

Forsikringen omfatter ikke tap som den forsikrede virksomhet er påført ved handlinger i forsikringstiden, som har tjent til å dekke tap påført den forsikrede virksomhet ved handlinger foretatt før forsikringen trådte i kraft.

5.2.1 Fondsforvaltere / depotmottakere

Forsikringen omfatter ikke aktiviteter som fondsforvalter, depotmottaker eller andre aktiviteter som nevnt i eller som reguleres av AIFM-direktivet 2011/61/EU med tilhørende forordninger samt i lov om forvaltning av alternative investeringsfond nr. 28 av 20. juni 2014.

5.2.2 Datakriminalitet

Forsikringen omfatter ikke økonomisk tap og kostnader ved datainnbrudd forårsaket av datakriminalitet som nevnt nedenfor:
- hacking (datainnbrudd)
- Distributed Denial of Service (DDoS) angrep (distribuert tjenestenektangrep) og/eller Denial of Service (DoS) angrep (tjenestenektangrep)
- ondsinnet kode eller,
- virus.

Hacking (datainnbrudd) - uautorisert tilgang til et bestemt mål sitt system/applikasjon uten målets samtykke.
Distributed Denial of Service (DDos) angrep -flomangrep designet for å utmatte IT eller programressurser for å nekte eller forstyrre ekte brukere av en tjeneste.
Denial of Service (DoS) angrep ved refleksjon, forsterkning og lav-og-treg angrep o.lg.
Ondsinnet kode - uønsket og/eller skadelig programvare, inkl. virus, trojanere, ormer, bakdører, roboter og blandet-/multi-vektor cocktail skadelig programvare.
Virus - dataprogram som kan infisere andre dataprogram-/applikasjoner eller systemområder ved å modifisere dem til å inkludere en kopi av seg selv.

5.2.3 Utpressing
Forsikringen omfatter ikke økonomisk tap knyttet til løsepenger.

6 Forsikringssum
Den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset angir If s samlede utbetalingsplikt både for hvert forsikringstilfelle og i løpet av ett og samme forsikringsår.

Forsikringssummen er 400 000 kr, og angir If s samlede utbetalingsplikt for hvert forsikringstilfelle.

7 Egenandel
Sikredes egenandel for hvert forsikringstilfelle er 10 000 kr.

Egenandel beregnes av enhver utbetaling under forsikringen, også av utgifter til ekstern sakkyndig.

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjon med hjemmel i vilkår eller lov før fradrag av egenandel.

8 Sikkerhetsforskrifter
Ingen sikkerhetsforskrifter knyttet til denne forsikringen.

9 Plikter ved skadetilfellet
Er forsikringstilfellet inntruffet, skal den forsikrede virksomhet uten ugrunnet opphold melde fra til If.

Når den forsikrede virksomhet vil gjøre krav gjeldende mot If i henhold til forsikringen, skal den forsikrede virksomhet omkostningsfritt for If
- omgående gi If alle opplysninger av betydning for sakens behandling
- fremlegge nødvendig dokumentasjon av tapet
- omgående melde det forhold forsikringstilfellet omfatter til påtalemyndigheten og fremsette nødvendig påtalebegjæring, samt begjære erstatningskravet overfor den skyldige pådømt i straffesaken. I særskilte tilfelle kan anmeldelse unnlates etter avtale med If
- foreta den nødvendige pågang (inkludert sivil arrest) overfor den skyldige for å få denne til å gjøre opp tapet, inntil If eventuelt har dekket tapet og selv kan foreta den nødvendige pågang. Forsikringen omfatter likevel direkte utlegg i forbindelse med slik pågang. Er forsikringstilfellet inntruffet, skal den forsikrede virksomhet uten ugrunnet opphold melde fra til If.

Etter avtale med If kan det engasjeres ekstern sakkyndig bistand til å kartlegge hendelsesforløp og tapets størrelse.

Ved behov for juridisk rådgivning melder sikrede behovet til If. Sikrede får deretter tildelt en advokat fra If med kompetanse på det rettsområdet som meldingen gjelder.

Sikrede er selv ansvarlig for å ta stilling til og bestemme hvordan rådgivningen som er mottatt skal følges opp.

10 Skadevurdering og erstatningsregler
10.1 Oppgjørsregler
FAL § 6-1 er fraveket. Istedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

Erstatningen utbetales så snart If har hatt rimelig tid til å klarlegge forsikringstilfellet og beregne erstatningen.

Utbetaling skal ikke utsettes i påvente av offentlig behandling av en eventuell straffesak mot den skyldige med mindre dette er nødvendig for å fastslå om tapet er omfattet av forsikringen eller for å beregne erstatningen.

Er det på et tidligere tidspunkt på det rene at If skal betale i hvert fall en del, utbetales likevel et tilsvarende forskudd.

Det skal gjøres fradrag for beløp den forsikrede virksomhet kan motregne overfor den skyldige.

Det skal gjøres fradrag for den vinning/fortjeneste den forsikrede virksomhet eventuelt har hatt i sammenheng med den begåtte handling.

Foretas det oppgjør under forsikringen, trer If, så langt oppgjøret rekker, inn i den forsikrede virksomhets erstatningskrav overfor den skyldige.

Kommer det inn midler fra den skyldige går disse til dekning av If s erstatningsutbetaling.

10.2 Identifikasjon
Bestemmelser om at sikredes rett til erstatning helt eller delvis bortfaller som følge av sikredes handlinger eller unnlatelser får tilsvarende anvendelse ved handlinger eller unnlatelser fra personer som er nevnt i FAL § 4-11.

Næring
De handlinger eller unnlatelser som medfører bortfall eller reduksjon av sikredes rett til erstatning medfører tilsvarende bortfall eller reduksjon dersom de er begått av personer som utfører arbeid av ledende art eller av andre som har selvstendig stilling innen virksomheten. Med personer som har særlig selvstendig stilling menes også personer som utfører arbeidsoppdrag uten overoppsyn fra andre, eller som utfører arbeidsoppdrag de selv er ansvarlige for. Sikrede identifiseres tilsvarende med sine kontraktsmedhjelperes handlinger eller unnlatelser.

1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for samtlige medlemmer/varamedlemmer i styret i det boligselskapet/boligsameie som sådan og naturlig tilliggende eiendom, slik som garasjesameie o.l. som er nevnt i forsikringsbeviset.

1.1 Sikredes ektefelle eller samboer

Forsikringen omfatter sikredes ektefelle eller samboer når det fremsatte kravet har sitt grunnlag i sikredes personlige ledelsesansvar.

1.2 Konkurs, insolvens, dødsbo m.m.

Forsikringen omfatter tilfeller hvor sikrede blir umyndiggjort, blir insolvent eller begjæres konkurs når krav er fremsatt mot sikredes konkursbo eller jurdiske stedfortreder i forsikringstiden når kravet har sitt grunnlag i sikredes personlige ledelsesansvar.

Forsikringen omfatter også sikredes dødsbo og arvinger i forsikringstiden, når det fremsatte kravet har sitt grunnlag i sikredes personlige ledelsesansvar.

1.3 Underliggende selskap

1.3.1 Datterselskap

Forsikringen omfatter også den forsikrede virksomhets datterselskap som er omfattet av den virksomhetsbeskrivelsen som fremgår av forsikringsbeviset.

Med datterselskap menes selskap hvor virksomheten ved tidspunkt for inngåelse av forsikringsavtalen, direkte eller indirekte:

- eier mer enn 50 % av aksjekapitalen,
- har mer enn 50 % av stemmeberettigede aksjer, og
- har rett til å utpeke mer enn halvparten av representantene i styre, eller tilsvarende styreorganer

Forsikringen dekker likevel ikke datterselskap som:

- har sitt hovedsete i Nord Amerika, eller har sine verdipapirer notert på eller omsatt på noe marked eller børs i Nord Amerika eller har verdipapirer som er lovpålagt registreringsplikt i SEC (Securities and Exchange Commission),
- er å anse som finansinstitusjon,
- er børsnotert, eller
- som har registrert, etablert eller omsetter sine finansielle instrumenter på børs eller autorisert markedsplass i USA, Puerto Rico eller land underlagt tilsvarende jurisdiksjon, eller har utstedt finansielle instrumenter som omsettes i markeder i disse land.

Virksomheter utenfor Norden omfattes kun hvis de står oppført som medforsikret i forsikringsbeviset.

Forsikringen dekker kun krav med grunnlag i en handling eller unnlatelse foretatt i forsikringstiden, og mens virksomheten er et datterselskap.

2 Når forsikringen gjelder

Hvis ikke annet er avtalt, må erstatningskravet for skaden

- være reist mot sikrede eller If i forsikringstiden, og
- grunne seg på handling eller unnlatelse foretatt etter 1.1.2000.

Erstatningskravet anses reist på det tidligste av følgende tidspunkt:

- Når sikrede eller If første gang mottar skriftlig krav om erstatning.
- Når sikrede eller If første gang mottar skriftlig melding vedrørende omstendigheter som kan ventes å føre til at erstatningskrav blir reist mot sikrede eller If.

2.1 Skadetilfelle

Alle krav som skyldes samme ansvarsutløsende handling, unnlatelse eller begivenhet, eller som har sin årsak i en sammenhengende kjede av hendelser, regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt første krav ble reist.

Forsikringen omfatter også erstatningskrav som blir varslet eller fremsatt etter at sikredes funksjon har opphørt, forutsatt at kravet grunner seg på handlinger eller unnlatelser foretatt før opphørstidspunktet.

3 Hvor forsikringen gjelder

Hvis ikke annet er avtalt, omfatter forsikringen ethvert ansvar for formuesskade som sikrede er erstatningsansvarlig for etter gjeldende norsk rett. Forsikringen omfatter ikke kostnader ved søksmål som anlegges i Nord-Amerika (USA og Canada).

4 Hva som inngår i forsikringen

Forsikringen omfatter styremedlemmenes og varamedlemmenes, rettslige erstatningsansvar for formueskade.

5 Forsikringens omfang

5.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter sikredes personlige, rettslige erstatningsansvar for skade, som sikrede volder i egenskap av medlem/varamedlem i det styret som er omfattet av forsikringen.

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter

5.2.1 Straffbare handlinger

Forsikringen omfatter ikke ansvar som følge av at sikrede eller sikredes ansatte begår en straffbar handling som brudd på informasjonsvern, dokumentfalsk, underslag, tyveri, bedrageri, utroskap og eller korrupsjon jf. kapittel 21, 29, 27, og 30 i Lov om straff (straffeloven) av 20. mai 2005 nr. 28.

5.2.2 Dagbøter, oppreisning, ærekrenkelse m.m.

Forsikringen omfatter ikke ansvar for dagbøter, bøter, ærekrenkelser eller oppreisning, herunder etter skl. §§ 3-5 og 3-6, eller for bøter o.l. (herunder "Punitive Damages" eller "Exemplary Damages").

5.2.3 Forurensning

Forsikringen omfatter ikke ansvar for formueskade som følge av forurensning eller deponering av avfall.

5.2.4 Naturmangfoldloven

Forsikringen omfatter ikke ansvar etter lov om forvalting av naturens mangfold (Naturmangfoldloven) av 19. juni 2009. nr. 100

5.2.5 Manglende eller ufullstendige forsikringstegning

Forsikringen omfatter ikke ansvar som følge av at sikrede ikke har tegnet, sagt opp eller holdt ved like forsikringer.

5.2.6 Fondsforvaltere/ depotmottakere

Forsikringen omfatter ikke aktiviteter som fondsforvalter, depotmottaker eller andre aktiviteter som nevnt i eller som reguleres av AIFM-direktivet 2011/61/EU med tilhørende forordninger samt i lov om forvaltning av alternative investeringsfond nr. 28 av 20. juni 2014.

5.2.7 Emisjoner

Forsikringen omfatter ikke ansvar som følge av private eller offentlige emisjoner, med mindre slik forsikringsdekning er særskilt avtalt med If. If forbeholder seg retten til å justere forsikringsvilkår, premie og adgang til å nekte forsikringsdekning etter emisjon.

Forsikringen omfatter ikke erstatningsansvar for tap som inntreffer som følge av fusjon, fisjon eller endret selskapsform.

5.2.8 Næringsvirksomhet

Forsikringen omfatter ikke ansvar knyttet til næringsvirksomhet, eller areal som leies ut eller benyttes til næringsvirksomhet, i boligselskapet.

5.2.9 Pandemi eller epidemi

Forsikringen omfatter ikke tap forårsaket av en pandemi eller epidemi, når en pandemi eller epidemi har blitt offisielt erklært av Verdens helseorganisasjon eller et tilsvarende autorisert nasjonalt eller internasjonalt organ, som følge av

- et faktisk eller påstått virus eller en frykt eller fare for virus, herunder, men ikke begrenset til sykdommer som oppstår som følge av en hvilket som helst virustype, også ukjente virus eller mutasjoner eller variasjoner av virus, og/eller
- ethvert tiltak som er truffet, eller enhver unnlatelse av å treffe tiltak, for å kontrollere, forhindre, undertrykke spredningen av, eller på annen måte respondere på et slikt faktisk eller påstått virus eller en slik frykt eller fare for virus.

5.2.10 Kontrakt

Forsikringen omfatter ikke utgifter/omkostninger/tap knyttet til oppfyllelse eller oppfølging av kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entreprise el.l.)

6 Forsikringssum

Forsikringssummen er 10 000 000 kr.

Forsikringssummen angir Ifs samlede utbetalingsplikt for alle erstatningskrav for skader, inklusive omkostninger, som anses reist mot sikrede i løpet av ett og samme forsikringsår.

7 Egenandel

Det beregnes ingen egenandel ved skadetilfelle.

8 Sikkerhetsforskrifter

Ingen sikkerhetsforskrifter knyttet til denne forsikringen.

9 Plikter ved skadetilfellet

Formueskade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes If uten ugrunnet opphold.

Har sikrede oversittet 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til If (jf. FAL § 8-5, 1. ledd), har If rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor If har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede eller If, plikter sikrede

- omgående å gi If alle opplysninger av betydning for sakens behandling,
- på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger som If finner nødvendig, samt å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Hvis sikrede uten Ifs samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for If.

10 Skadevurdering og erstatningsregler

Når et erstatningskrav omfattes av forsikringen, tilligger det If å

- utrede om erstatningsansvar foreligger,
- forhandle med kravstilleren,
- om nødvendig prosedere saken for domstolene.

If betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet. Eventuelle omkostninger til ekstern advokat og annen sakkyndig bistand valgt eller godkjent av If, betales av If innenfor den Forsikringssummen som fremkommer av forsikringsbeviset.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er If villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

If har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for:

- alle som utfører dugnad for boligselskapet,
- barn/barnebarn/fosterbarn av beboere i bolig tilhørende forsikret boligselskap til og med det året barnet fyller 16 år, og
- styremedlemmer under styremøte og på direkte vei til/fra styremøte samt under arbeid i styrets regi på forsikringsstedet.

Forsikringen gjelder uansett kun for personer som er medlem av norsk folketrygd når forsikringstilfellet inntreffer.

2 Når forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder ved ulykkesskade som inntreffer under organisert, felles dugnadsarbeid, utført i forsikringstiden på dugnadsstedet. Dugnadsarbeidet må være utført i regi av forsikringstaker.

For de forsikrede barna, barnebarna og fosterbarna gjelder forsikringen hele døgnet, men skaden må være inntruffet under bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater (eksempelvis - lekehus, klatrestativ, huske, sklie o.l.) og/eller ballbinge.

For styremedlemmer under styremøte og på direkte vei til/fra styremøte samt under arbeid i styrets regi på forsikringsstedet.

2.1 Opphør av forsikringen

For forsikrede opphører forsikringen på det tidspunktet den forsikrede trer ut av gruppen som avtalen omfatter.

3 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder i hele verden.
Er annet avtalt fremgår dette av forsikringsbeviset.
For barn, barnebarn og fosterbarn gjelder forsikringen på forsikringstakers lekeplasser i Norge.

4 Hva forsikringen gjelder

Forsikringen omfatter ulykkesskade som rammer den forsikrede.
Med ulykkesskade forstås fysisk skade på person forårsaket ved en plutselig og uforutsett ytre begivenhet, "et ulykkestilfelle", som inntreffer i forsikringstiden.

5 Forsikringens omfang

5.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen kan omfatte:

- Dødsfall
- Medisinsk invaliditet
- Påløpte utgifter

5.1.1 Dødsfall

Forsikringen omfatter dødsfallserstatning dersom forsikrede dør som følge av en ulykkesskade som har inntruffet i forsikringstiden. Retten til erstatning inntrer på det tidspunktet forsikrede dør.

Det er forsikringssummen på det tidspunktet ulykkesskaden skjer, som legges til grunn for beregningen av dødsfallerstatningen.

5.1.2 Medisinsk invaliditet

Forsikringen omfatter invaliditetserstatning dersom ulykkesskade har ført til medisinsk invaliditet.

Med medisinsk invaliditet menes den fysiske varige funksjonsnedsettelsen som en bestemt skade erfaringsvis forårsaker.

Den medisinske invaliditetsgraden fastsettes på grunnlag av invaliditetstabellene gitt av Sosialdepartementet i forskrift av 21.4.1997 nr. 373, del 1 §2, del 2 og 3. Invaliditetsgraden fastsettes uten hensyn til yrke, nedsatt evne til inntektsgivende arbeid, fritidsinteresser eller lignende.

Det er forsikringssummen på det tidspunktet ulykkesskaden skjer som legges til grunn for beregningen av invaliditetserstatningen. Erstatningen utgjør en prosentvis andel av forsikringssummen tilsvarende den medisinske invaliditetsgraden.

5.1.3 Påløpte utgifter
Forsikringen omfatter påløpte utgifter til behandling og reiser som følge av ulykkesskade.

Med påløpte utgifter menes rimelige og nødvendige behandlingsutgifter i Norden som er påløpt de to første årene etter ulykkesskaden, til:
- lege og tannlege
- medisiner og forbindingssaker foreskrevet av lege eller tannlege
- kiropraktor- og fysioterapeutbehandling foreskrevet av lege
- privat CT eller MR foreskrevet av lege og forhåndsgodkjent av If
- reiseutgifter til og fra hjemstedet for nødvendig behandling

Ved tannskader hos barn under 18 år refunderes også, etter forhåndsgodkjennelse av If, utgifter til første permanente tannbehandling (bro, krone o.l.) selv om sluttbehandlingen må utsettes ut over to år på grunn av barnets alder. Oppgjør skal likevel skje senest ti år etter utgangen av det året skaden inntraff, basert på kostnadsoverslag fra tannlege og/eller tanntekniker.
Det er en forutsetning at utgiftene ikke kan kreves dekket fra annet hold.

Forsikringen omfatter likevel ikke:
- behandlingsutgifter ved tannskade som følge av tygging eller biting
- merutgifter til undersøkelse, behandling eller opptrening i private helseinstitusjoner eller hos
- privatpraktiserende leger/behandlere uten offentlig refusjonsrett
- utgifter til hjelpemidler
- redningsaksjoner og transport fra skadestedet.

5.2 Hvilke begrensninger som gjelder
5.2.1 Forsettlig fremkalling av forsikringstilfellet
Er forsikringstilfellet forsettlig fremkalt, er If ikke ansvarlig.

If er likevel ansvarlig hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling. Med rekkevidde skal i denne sammenheng forstås den umiddelbare følgen av handlingen, nemlig legemsskaden.

If svarer uansett ikke for selvmord eller forsøk på selvmord som skyldes sinnslidelse.

5.2.2 Uaktsom fremkalling av forsikringstilfellet
Er forsikringstilfellet fremkalt og/eller har omfanget av forsikringstilfellet økt som følge av grov uaktsomhet, kan If sitt ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det bl.a. legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet og om forsikrede var i selvforskyldt rus.

5.2.3 Begrensninger ved sykdom, smitte og andre særlige tilstander
Forsikringen omfatter ikke ulykkesskade som skyldes sykdom, sykelig tilstand eller anlegg for skader som oppstår i forbindelse med epileptisk anfall, bevissthetstap, hjerneslag e.l.

Forsikringen omfatter heller ikke følgende tilstander, selv om en ulykkeshendelse er utløsende årsak:
- slagtilfelle
- hjerteinfarkt
- kreft
- smertetilstander i rygg, med mindre smertene har oppstått som følge av røntgenologisk påvisbart brudd i ryggvirvel el. ryggsøyle, og bruddet skyldes en ulykkeshendelse
- infeksjonssykdommer, med mindre infeksjonen har kommet gjennom en vevsskade som følge av en ulykkeshendelse.

Stikk og bitt av insekt regnes ikke som ulykkeshendelse.

5.2.4 Slagsmål og forbrytelse
Forsikringen omfatter ikke ulykkesskade som skyldes at den forsikrede:
- frivillig deltar i slagsmål eller forbrytelse, eller
- er offer for gjengjeldelsesforhold i forbindelse med egen deltakelse i straffbar handling.

5.2.5 Forgiftning
Forsikringen omfatter ikke ulykkesskade som skyldes forgiftning gjennom mat, drikke eller nytelsesmidler.

5.2.6 Tannskader
Tannskader gir ikke rett til invaliditetserstatning.

5.2.7 Arr og vannsiring
Forsikringen gir ikke rett til utbetaling ved arr og vansiringsom gir invaliditetsgrad på mindre enn 15%.

5.2.8 Psykiske lidelser, atferdsforstyrrelser, lærevansker o.l.
Forsikringen gir ikke rett til utbetaling for psykiske lidelser, atferdsforstyrrelser, lærevansker o.l. som omfattes av diagnosekodene fra og med F00 til og med F99 i henhold til ICD-10*), og følger av slike.
* Den internasjonale statistiske klassifikasjonen av sykdommer og beslektede helseproblemer, 10. revisjon med senere endringer, fastsatt av Verdens Helseorganisasjon.

6 Forsikringssum
Det er forsikringssummen på skadedagen som legges til grunn for erstatningsberegningen.

Forsikringssummer inntil fylte 75 år:
- Kr 500 000 - ved død.
- Kr 1 000 000 - ved 100% medisinsk invaliditet.

Ved delvis invaliditet tilsvarende mindre del av beløpet. Behandlingsutgifter er dekket med 5% av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

Forsikringssummer etter fylte 75 år:
- Kr 200 000 - ved død.
- Kr 200 000 - ved 100% medisinsk invaliditet.

Ved delvis invaliditet tilsvarende mindre del av beløpet. Behandlingsutgifter er dekket med 5% av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

Barneulykke:
- Kr 100 000 - ved død.
- Kr 1 000 000 - ved 100% medisinsk invaliditet.

Behandlingsutgifter er dekket med 5% av forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

7 Egenandel
Det beregnes ingen egenandel ved skadetilfelle.

8 Sikkerhetsforskrifter
For denne forsikringen gjelder ingen spesielle sikkerhetsforskrifter.

9 Den forsikredes plikt ved skade
9.1 Melding om skade
Når et ulykkestilfelle har inntruffet, må melding sendes If så snart som mulig. Meldingen skal også omfatte forsikredes fødselsnummer (11 siffer). Forsikringstaker må bekrefte at skadelidte er omfattet av forsikringsordningen.

9.1.1 Melding om skade
Melding om forsikringstilfelle skal skje så snart som mulig, og kan gjøres på en av følgende måter:
- Melding til arbeidsgiver
- Til If direkte ved bruk av skademelding på Ifs hjemmeside www.if.no under "Bedrift"
- Kontakt personskadeavdelingen i If, tlf. 21 49 24 00 (hele døgnet)

Meldefristen etter lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (FAL) § 18-5 er 1 år.

9.2 Opplysningsplikt og dokumentasjon
Den som vil fremme krav mot If plikter å fremskaffe de opplysninger, og den dokumentasjon som er nødvendig for behandling av saken.

9.3 Lege- og spesialisterklæringer
Den forsikrede og If har rett til å innhente lege- og spesialisterklæringer som har betydning for fastsettelsen av grunnlaget for kravet. Dersom If finner det nødvendig å innhente legeerklæring fra ny sakkyndig, skal dette begrunnes skriftlig.

Hvis den forsikrede befinner seg utenfor Norge kan If kreve at forsikrede fremstiller seg for lege i Norge for vurdering av om vilkårene for erstatning foreligger. Legens honorar betales av If.

9.4 Samvirkende årsaker
Erstatningen reduseres forholdsmessig hvis andre forhold, sammen med ulykkesskaden, har medvirket til det forhold som gir rett til utbetaling under forsikringen.

10 Skadevurdering og erstatningsregler
10.1 Medisinsk invaliditet
Erstatningen fastsettes på grunnlag av den invaliditetsgraden som ulykkesskaden representerer, og avtalt forsikringssum.

Dersom et ulykkestilfelle fører til flere skader på samme person, fastsettes invaliditetsgraden ut fra en samlet vurdering, på samme måte som for yrkesskade *(kalt reduksjonsmetoden)*.

Dersom ulykkesskaden øker en tidligere funksjonsnedsettelse, gjøres fradrag i medisinsk invaliditet tilsvarende tidligere funksjonsnedsettelse.

Når andre forhold medvirker til at den medisinske invaliditetsgraden blir høyere enn det skaden alene tilsier, ytes forholdsmessig erstatning, se punktet «Samvirkende årsaker».

10.1.1 Når invaliditetserstatningen utbetales

Invaliditetserstatningen kommer til utbetaling når forsikringstilfellet er inntruffet, If har mottatt kravet med nødvendig dokumentasjon og har hatt rimelig tid til å kartlegge ansvarsforholdet og beregne sitt endelige ansvar.

Forsikringsutbetalingen tilfaller den forsikrede.

10.2 Påløpte utgifter

Behandlingsutgiftene kommer til utbetaling når If har mottatt kravet med nødvendig dokumentasjon for utgiftene. Behandlingsutgiftene må dokumenteres med originale bilag.

Behandlingsutgifter dekkes bare som om forsikrede hadde vært medlem av norsk folketrygd.

Forsikringsutbetalingen tilfaller den forsikrede eller forsikringstaker, avhengig av hvem av dem som er ansvarlig for utlegget.

10.3 Dødsfall

Dødsfallserstatningen kommer til utbetaling når dødsfallet er inntruffet, If har mottatt kravet med nødvendig dokumentasjon og har hatt rimelig tid til å kartlegge ansvarsforholdet og beregne sitt endelige ansvar.

Medfører ulykkesskaden at forsikrede dør innen to år etter skadedato, betales dødsfallerstatning. Eventuell invaliditetserstatning som måtte være forskuddsbetalt for samme skade, kommer til fradrag.

Dør den forsikrede av annen årsak innen to år etter at ulykkesskaden inntraff, betales verken dødsfall- eller invaliditetserstatning.

Dør den forsikrede senere enn to år etter at ulykkesskaden inntraff, betales ikke dødsfallserstatning, men invaliditetserstatning etter den invaliditetsgrad som ulykkesskaden ville ha medført.

10.3.1 Hvem dødsfallserstatningen tilfaller

Hvis det ikke er oppnevnt særskilt begunstiget skal forsikringssummen, ved forsikredes død, utbetales etter følgende regler:

- Forsikringssummen utbetales til ektefellen eller registrert partner
- Hvis avdøde ikke etterlater seg ektefelle eller registrert partner, utbetales forsikringssummen til samboer.
- Hvis avdøde ikke etterlater seg ektefelle, registrert partner eller samboer, utbetales forsikringssummen til livsarvingene.
- Hvis avdøde ikke etterlater seg begunstigede etter reglene ovenfor skal forsikringssummen utbetales etter FAL § 15-1.

Ønsker forsikrede at forsikringssum ved dødsfall, utover Yrkesskadelovens krav FAL § 15-I, skal tilfalle andre enn ektefelle, registrert partner eller samboer, har vedkommende anledning til å oppnevne særskilt begunstiget.

Skjema for dette finnes på **https://www.if.no/bedrift/forsikring-for-bedrifter/personforsikring/personforsikringsskjemaer**.

Forsikringsavtalen likestiller samboer med ektefelle som mottaker av forsikringssummen ved dødsfall. Dette innebærer at hvis den forsikrede etterlater seg samboer vil samboeren få utbetalt forsikringssummen uansett om avdøde etterlater seg barn.

For at denne begunstigelsen skal være gyldig må det opprettes en begunstigelsesavtale mellom arbeidsgiver og arbeidstakere, eller arbeidstakernes organisasjoner.

Vi gjør oppmerksom på at skulle det være noen blant de forsikrede som ønsker at forsikringssummen ved dødsfall skal gå til andre enn ektefelle eller samboer, har vedkommende anledning til å oppnevne spesiell begunstiget. Skjema for dette finnes på https://www.if.no/bedrift/forsikring-for-bedrifter/personforsikring/personforsikringsskjemaer.

1 Hvem forsikringen gjelder for
Omfatter den som er nevnt i forsikringsbeviset og enhver rettmessig bruker/passasjer/fører av motorvognen.

Lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (FAL) §7-1 er fraveket.

2 Når forsikringen gjelder
For skader som inntreffer i forsikringstiden.

3 Hvor forsikringen gjelder
Forsikringen gjelder i Norden uten særskilt avtale.

4 Hva som er forsikret
- Arbeidsmaskiner, gressklippere, snøfresere, jordfresere som ikke er registreringspliktige
- Tilhengere

alle med vekt inntil 750 kg.

5 Forsikringens omfang
Nedenfor angis i første avsnitt hva forsikringen omfatter og i andre avsnitt hva forsikringen ikke omfatter.

5.1 Hva forsikringen omfatter
5.1.1 Ansvar
Forsikringen gjelder for person- og tingskader i henhold til Bilansvarslovens regler som følge av bruk av den forsikrede motorvognen.

Utenfor Norge omfatter forsikringen erstatningsansvar etter skadestedets lovgivning for bilansvar. Innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS) gjelder norske regler, dersom disse gir bedre dekning.

5.1.2 Psykologisk førstehjelp
Forsikringen omfatter inntil 10 timer psykologisk førstehjelp som følge av psykiske reaksjoner som skyldes plutselig og uforutsett hendelse som vold, ran, trafikkulykke eller dødsfall når forsikrede selv blir rammet av eller er til stede ved slike hendelser uten selv å være fysisk skadet.

Dekningen gjelder for alle medlemmer av den forsikredes faste husstand.

I de tilfeller en kunde er omfattet av flere personforsikringer i If med dekning for psykologisk førstehjelp, dekkes slik hjelp kun under en av disse for en og samme hendelse.

5.1.3 Fører- og passasjerulykke
- Medisinsk invaliditet
  Har ulykkesskaden ført til medisinsk invaliditet betales det invaliditetserstatning. Retten til erstatning inntrer når ulykkesskaden skjer.
- Dødsfall
  Har ulykkesskaden ført til dødsfall, utbetales det dødsfallserstatning. Retten til erstatning inntrer når ulykkesskaden skjer.

5.1.4 Motorvogn - arbeidsmaskin
Med motorvogn menes kjøretøy som angitt i vilkårets pkt. 4. I tillegg er følgende inkludert:

- annet lovlig fast montert tilleggsutstyr samt løst sikkerhetsutstyr
- funksjonell lakkering for beskyttelse utover motorvognens seriemessige utførelse begrenset til kr 50.000
- samt annet tilleggsutstyr når dette er spesifisert i forsikringsbeviset

Hvilke typer skader som omfattes fremgår av alternative dekninger nevnt nedenfor:

5.1.4.1 Brann
Omfatter skade som følge av brann ved åpen flamme, lynnedslag, eksplosjon. Elektroniske enheter omfattes ikke med mindre det har vært brann på utsiden av enheten.

5.1.4.2 Tyveri
Omfatter skade som følge av tyveri, brukstyveri eller forsøk på tyveri.
Det anses ikke som tyveri om den skyldige tilhører sikredes husstand eller er ansatt sjåfør (jf Lov om straff (Straffeloven 2005) kapittel 27 § 342).

5.1.4.3 Hærverk
Omfatter skade som følge av:
- hærverk når det er åpenbart at det samtidig er gjort forsøk på å stjele motorvognen. Det samme gjelder dersom det er gjort innbrudd i den samt
- andre hærverkskader på motorvognen

5.1.4.4 Glassrute
Omfatter skifting eller reparasjon av motorvognens utvendige vindusruter (herunder takluke) av glass/plexiglass i førerhus og lasterom ved bruddskade som skyldes tilfeldig, plutselig hendelse.

5.1.5 Transport etter skade

Omfatter forsikringsavtalen skade etter brann, tyveri, og skaden ellers er erstatningsmessig, erstattes også rimelige omkostninger ved transport av arbeidsmaskinen som er nødvendige for flytting fra det sted skaden skjedde, til nærmeste verksted som kan utføre reparasjonen og tilbake til skadested eller eierens faste adresse - hva som faller rimeligst.

5.2 Hva forsikringen ikke omfatter

5.2.1 Ansvar - arbeidsmaskin

Omfatter ikke skade

- når forsikringen ikke er betalt (jf FAL § 5-2)
- som sikrede pådrar seg for skade på gods som blir ført med motorvognen ut over bestemmelsene i Bilansvarsloven
- på hengende gods i kran og ved bruk av kran med mindre det er angitt i forsikringsbeviset

Erstatning etter ansvarsforsikringen til forsikringstaker eller den som kan identifiseres med forsikringstaker, bortfaller også.

- overfor medlemmer av sikredes familie, eller – dersom forsikringen er tegnet av et firma – overfor innehaverne av firma eller deres familie. Til familie regnes ektefelle, foreldre, søsken, barn og barns ektefelle. If svarer heller ikke for ansvar overfor medeiere for skade på ting som eies i fellesskap, eller som sikrede eller overfor mor/datterselskap, eller overfor selskap eller virksomhet i samme konsern (jf. aksjelovens §1-2) hvor eierinteressene er de samme med 50 % eller mer i hvert av selskapene eller hvor sikrede eller dennes familie har mer enn 50 %.
- for skade forårsaket av støy, larm, støv, lukt, med mindre årsaken er plutselig og uforutsett
- for skade oppstått ved ras, jordforskyvning, setning eller drenering av grunn, dambrudd eller forurensning av luft, vann eller grunn
- for skade på ting (herunder skade på fast eiendom) som tilhører en annen, men som sikrede eller noen på dennes vegne tar hånd om for salg, utleie, fremvisning, demonstrasjon og lignende, leie, lån, bruk, oppbevaring, flytting, installasjon, reparasjon, av- eller tildekking, ombygging eller annen bearbeidelse

5.2.2 Psykologisk førstehjelp

Omfatter ikke

- psykiske arbeidsskader som har oppstått som følge av den forsikredes normale arbeidsvilkår

eller hendelser som skyldes at forsikrede har

- deltatt i ekstremsport, ekspedisjon o.l.
- medvirket til en forbrytelse
- inntatt berusende eller bedøvende middel
- har deltatt i væpnede styrker utenfor Norge
- begått selvmordsforsøk
- problemer med samlivsforhold
- arbeidsfunksjon i U-hjelp e.l.
- arbeidsfunksjon som utrykningssjåfør eller medhjelper på slike motorvogner.

5.2.3 Fører- og passasjerulykke

Omfatter ikke

- passasjerer som er med motorvognen mot betaling
- adgang til å oppnevne begunstiget eller å overdra, pantsette eller på annen måte å stille et krav som sikkerhet for gjeld
- psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser
  Forsikringen gir ikke rett til utbetaling for psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser selv om slike kan føres tilbake til en ulykke med den forsikrede motorvogn.
- sykdom og andre særlige tilstander
  Forsikringen gjelder ikke ulykkesskade som skyldes sykdom, sykelig tilstand eller anlegg, for eksempel skader som oppstår i forbindelse med epileptisk anfall, bevissthetstap, hjerneslag e.l.

Forsikringen omfatter heller ikke følgende tilstander, selv om en ulykkeshendelse er utløsende årsak:

- slagtilfelle
- hjerteinfarkt
- kreft
- smertetilstander i rygg, med mindre smertene har oppstått som følge av røntgenologisk påvisbart brudd i ryggsøylen, og bruddet skyldes en ulykkeshendelse.
- arr og vansiring
  Forsikringen gir ikke rett til utbetaling ved arr og vansiring som gir invaliditetsgrad på mindre enn 15 %.
- slagsmål, forbrytelser og gjengjeldelsesforhold
  Forsikringen omfatter ikke ulykkeskade som skyldes at den forsikrede frivillig deltar i slagsmål eller forbrytelse/forseelse og er offer for gjengjeldelsesforhold i forbindelse med egen medvirkning til straffbar handling
- forsett
  Er forsikringstilfellet forsettlig fremkalt, er If ikke ansvarlig. If er likevel ansvarlig dersom den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling. If svarer uansett ikke for selvmord eller forsøk på selvmord som skyldes sinnslidelse. Dersom kravstilleren kan sannsynliggjøre at selvmordet skyldes en akutt sinnsforvirring - som skyldes en ytre årsak - og ikke en sinnslidelse, er If likevel ansvarlig.
- uaktsomhet
  Er forsikringstilfellet grovt uaktsomt fremkalt og/eller omfanget av det er økt som følge av grov uaktsomhet, kan Ifs ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det bl.a. legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet og om forsikrede var i selvselvforskyldt rus. Jf FAL § 13-9

5.2.4 Motorvogn - arbeidsmaskin
Omfatter ikke
- skade som oppstår når motorvognen er rekvirert av offentlig myndighet
- skade som importør, selger eller reparatør er ansvarlig for
- når forsikringen ikke er betalt (jf. FAL § 5-2)
- skade på gods som blir ført med motorvognen ut over bestemmelsene i Bilansvarsloven
- verdiforringelse
- tap av arbeidsfortjeneste
- avsavn
- manglende vedlikehold etter produsentens anvisninger
- skade på kjølesystem som skyldes korrosjon eller annen form for tæring
- utmatningsbrudd i sveisede konstruksjoner
- ansvar som sikrede pådrar seg for skade utover bestemmelsene i BAL
- skade som oppstår når motorvognen blir kjørt av en person som er påvirket av berusende eller bedøvende midler, og eieren eller sikrede visste eller burde vite om beruselsen/bedøvingen

5.2.5 Ansvar for skade etter naturmangfoldloven
Forsikringen omfatter ikke skader etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 1.7.2009.

6 Forsikringssummer

6.1 Ansvar
If dekker erstatningsansvar etter Bilansvarsloven
- inntil 100 000 000 kr ved skade på ting.

I tillegg dekker If erstatningsansvar etter Bilansvarsloven med
- ubegrenset beløp ved personskade.

6.2 Psykologisk førstehjelp
Erstatningen dekker inntil 10 behandlingstimer hos psykolog eller annet helsepersonell i Norge.

6.3 Fører- og passasjerulykke
- medisinsk invaliditet

Forsikringssummen er 500 000 kr for hver skadet person. Erstatningen utgjør en prosentvis andel av forsikringssummen tilsvarende den medisinske invaliditetsgraden.
- dødsfall

Forsikringssummen er 200 000 kr så fremt forsikrede da denne døde, hadde ektefelle/registrert partner/samboer i live, eller forsørget barn. I motsatt fall er If s erstatningsplikt begrenset til 50 000 kr

6.4 Motorvogn - arbeidsmaskin
Forsikringssummen er 500 000 kr for hver arbeidsmaskin/ - tilhenger.

6.5 Tilleggsutstyr - arbeidsmaskin
Inntil 50 000 kr.

Forsikringsverdien for tilleggsutstyr, verktøy, sikkerhetsutrustning og innredning, når dette skades, settes til hva det vil koste If å anskaffe ny tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - ting, på det tidspunkt skaden inntraff. Etter ett år fra tingen ble kjøpt som ny, reduseres forsikringsverdien med 10 % per år for hvert påbegynt år, maksimum 80 %.

7 Egenandeler
Dersom ikke annet fremgår av forsikringsbeviset fratrekkes den egenandel som fremgår av punktene nedenfor i erstatningsoppgjøret. Skal erstatningen avkortes/settes ned, gjøres dette før egenandelen er fratrukket.

Utbetaler If ved samme skadetilfelle erstatning til sikrede i henhold til flere forsikringsavtaler, trekkes bare en egenandel - den høyeste. Det samme gjelder også dersom skadetilfellet fører til fradrag av flere egenandeler etter disse vilkår.

7.1 Ansvarsskade
Ingen egenandel dersom ikke annet fremgår av forsikringsbeviset.

7.2 Psykologisk førstehjelp
Ingen egenandel

7.3 Fører- og passasjerulykkesskade
Ingen egenandel

7.4 Brann, tyveri og hærverksskade – arbeidsmaskin
Egenandel 10 000 kr dersom ikke annet fremgår av forsikringsbeviset.
Kan det dokumenteres at kjøretøyet eller tilbehøret på skadetidspunktet har

- søke- og gjenfinningssystem eller
- GPS-alarm eller
- DNA-merking eller
- startkode installert eller
- individuelle nøkler eller
- kjøretøyet er registrert i maskinregisteret

fratrekkes ingen egenandel ved tyveri av motorvognen eller deler av denne. Det samme gjelder ved innbrudd i motorvognen.

7.5 Glassruteskade - arbeidsmaskin
Egenandel 10 000 kr ved skifte av ruten dersom ikke annet fremgår av forsikringsbeviset. .
Ved skifte av glassruter erstattes ikke mer enn 50% av gjenanskaffelsesverdien av motorvognen umiddelbart før skaden inntraff. Reparasjon erstattes i.h.t. If's avtalepris.

8 Sikkerhetsforskrifter og endring av risiko
Motorvognens fører skal ha de førerkort, kjøresedler, bevis, sertifikater og attester myndighetene krever for den klasse og brukstype motorvognen tilhører.

8.1 Følger av ikke å overholde sikkerhetsforskriftene
Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til en hver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller påse at de blir overholdt, kan If være helt eller delvis uten ansvar (jf. FAL § 4-8).

8.1.1 Identifikasjon
Sikredes rett til erstatning medfører bortfall eller reduksjon (jf. FAL § 4-11) ved handlinger eller unnlatelser begått av personer som:

- med sikredes eller eierens samtykke er ansvarlig for motorvognen
- helt eller delvis har kjøring av den næringsdrivendes motorvogn(er) som en del av sitt yrke
- er ansatt hos sikrede og den ansattes husstandsmedlemmer når den ansatte disponerer firmabil

8.2 Endring av risiko
Endring av risiko der erstatning eller ansvar etter skade kan bortfalle eller bli redusert.

8.2.1 Endring av risiko der If tar forbehold om å være helt fri for ansvar
Endres If sin risiko for skader i forhold til den avtalen som er angitt i forsikringsbeviset, plikter forsikringstakeren straks å underrette If, også i forsikringstiden. Unnlatelse vil kunne få betydning for If sitt ansvar ved oppstått skade. Ved følgende endring av risiko tar If forbehold om å være helt fri for ansvar (FAL §4-6):

- Kjøring på avsperret område (bane eller landevei) ved deltakelse i eller trening til hastighetsløp eller fartsprøver eller ved annen kjøring på slike steder selv om det ikke måles hastighet ved kjøringen. Det samme gjelder for kjøring på veistrekninger som inngår eller har inngått i baner for hastighetskonkurranser når det må betales avgift for adgang til denne bane- eller veistrekningen. Forsikringen gjelder allikevel slik kjøring som er ledd i obligatorisk opplæring til førerkort eller for glattkjøringstrening arrangert i Norge av KNA, NAF, MA eller autorisert trafikkskole.
- Skade på kjøretøyet som følge av bruk på islagt vann/sjø/elv eller myr utenfor vei/trasse merket av offentlig myndighet for slik kjøring, eller uten at faren for overbelastning er behørig sjekket.
- Skade ved utleid eller innleid kjøretøy med mindre det fremgår av forsikringsbeviset at dette er dekket.

8.2.2 Endring av risiko der If tar forbehold om å være delvis fri for ansvar
Følgene av å unnlate å gi If beskjed om endringer av risikoen som betinger høyere pris enn den som er betalt (FAL §4-7), er:

- Ved skade begrenses If sitt ansvar til forholdet mellom hva som er betalt og hva som skulle vært betalt.
- Ved ansvarsskade har If tilsvarende regressrett ovenfor forsikringstaker.

Tilfellene under omfattes:

- Endring av motorytelse/ombygging der endringen/ombyggingen er godkjent av Statens vegvesen, men If ikke har mottatt melding om endringen/ombyggingen.
- Anvendelse av kjøretøyet som strider mot forutsetninger gitt i forsikringsbeviset.
- Endring av andre avtalte forutsetninger for reduksjon av pris på forsikringen. Hvilke forutsetninger som er avtalt, vil fremgå av forsikringsbeviset.

Sikringstiltak, samt avtalt bruk med videre i forsikringsbeviset skal være gjennomført og overholdes. Dersom det har skjedd en endring som betinger høyere pris, kan erstatningen bli forholdsmessig redusert.

8.3 Sikkerhetsforskrifter – bruk

- under øvelseskjøring med motorvognen skal de krav som vegtrafikkloven og stedlige politimyndigheter stiller, være oppfylt
- motorvognen skal ikke belastes utover hva som er angitt i vognkort/instruksjonsbok

8.4 Sikkerhetsforskrifter - vedlikehold

- kjøretøyet skal tilfredsstille kravene gitt i forskrift om bruk av kjøretøyet, både med hensyn til utførelse og vedlikehold
- kjøretøyet skal vedlikeholdes i henhold til fabrikantens/leverandørens anbefalinger og forskrifter
- motorolje skal peiles for å kontrollere korrekt nivå og skiftes i henhold til intervall gitt av fabrikanten
- ved høyt oljeforbruk skal sikrede sørge for å få klarlagt årsak
- har motoren registerreim/ registerkjede eller - drev, skal disse skiftes etter intervaller satt av fabrikanten
- kjøretøyets kjølevæskesystem skal være påfylt frosthindrende middel tilpasset de klimatiske forhold

If kan kreve dokumentasjon for ovennevnte punkter.

Både fabrikantens anbefaling og myndighetenes krav kan fremskaffes på forespørsel.

8.5 Sikkerhetsforskrifter – tyveri/ underslag

- motorvognen skal holdes lukket og avlåst, hvis mulig
- nøkkel skal oppbevares atskilt fra motorvognen når det ikke er personer i den
- tenningsnøkkel til gressklipper eller annen arbeidsmaskin skal oppbevares på et sted som ikke er tilgjengelig for uvedkommende
- tilhengere skal være sikret med kulelås
- i forbindelse med salg av motorvognen skal eieren eller en han/hun har bemyndiget til å bistå med salget, være i motorvognen så lenge tenningsnøkkel befinner seg i denne
- vedlikeholdsutstyr, kjettinger, stropper, festeutstyr og utvendige styrepaneler som ikke er fastmontert, skal oppbevares i låst motorvogn eller i utvendig låst kasse eller i låst rom i bygning

Ekstra dekk og felger som ikke er i bruk, eller andre deler av motorvognen som er midlertidig avmontert, skal oppbevares i låst

- bygning
- rom i bygning
- motorvogn

Uten hensyn til det som er nevnt foran, skal ekstra dekk/felger som oppbevares utenfor motorvogn, men i garasjeanlegg, i fellesgarasje eller i fellesbod/-rom være fastlåst/-boltet til vegg, tak eller gulv.

9 Forsikredes plikter ved skadetilfelle

Når skade er inntruffet, skal skaden meldes til If uten ugrunnet opphold og senest innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet. Samtidig skal sikrede gi de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige og som If trenger for å beregne sitt ansvar og utbetale erstatningen.

- brann-, tyveri-, hærverk- og personskade skal umiddelbart meldes til politiet. Andre skader skal meldes til politiet dersom If forlanger det.
- skademelding skal inneholde bedriftens organisasjonsnummer eller sikredes fødselsnummer (11 siffer).
- ved tap av utstyr ut over motorvognens seriemessige utførelse, må sikrede legge frem dokumentasjon for dette.
- ved skade på/tap av Maskin- og kjøretøyløsøre må eierskap kunne dokumenteres,
- maskin- og kjøretøyløsøre hvor enkeltgjenstander har verdi over 100 000kr må dokumenteres med serienummer.
- If har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.
- når If har betalt erstatning, plikter sikrede på anmodning å overdra de erstattede gjenstander fri for heftelser.

10 Skadevurdering og erstatningsregler

10.1 Ansvar

Person- og tingskader erstattes i henhold til Bilansvarsloven.

10.2 Psykologisk førstehjelp

Ved behov for psykologisk førstehjelp, meldes dette til Psykologvakten på tlf 22 96 50 07 som har døgnvakt.

Erstatningen dekker kostnadene for inntil 10 behandlingstimer per forsikrede og hendelse. Behandling skjer i Norge ved psykolog/annet helsepersonell anvist av Psykologvakten.

Hjemreiser fra utlandet og reiser i utlandet dekkes ikke.

Ran, overfall og voldtekt skal meldes til Politiet.

10.3 Fører- og passasjerulykke

10.3.1 Fellesregler

- lege- og spesialisterklæringer
  Den forsikrede og If har rett til å innhente lege- og spesialisterklæringer som har betydning for fastsettelsen av grunnlaget for erstatningsberegningen. Dersom If finner det nødvendig å innhente legerklæring fra ny sakkyndig, skal dette begrunnes skriftlig. Dersom den forsikrede befinner seg utenfor Norge kan If kreve at forsikrede fremstiller seg for lege i Norge for vurdering av om vilkårene for erstatning foreligger. Legens honorar betales av If.

- samvirkende årsaker
  Erstatningen reduseres forholdsmessig dersom andre forhold, sammen med ulykkesskaden, har medvirket til medisinsk invaliditet eller til at den forsikrede dør.

10.3.2 Når erstatningen utbetales og hvordan den beregnes

- medisinsk invaliditet

Invaliditetserstatningen kommer til utbetaling når forsikringstilfellet er inntruffet, If har mottatt kravet med nødvendig dokumentasjon og har hatt rimelig tid til å kartlegge ansvarsforholdet og beregne sitt endelige ansvar.

Erstatningen fastsettes på grunnlag av den invaliditetsgraden som ulykkesskaden representerer og forsikringssummen.

Dersom et ulykkestilfelle fører til flere skader på samme person, fastsettes invaliditetsgraden ut fra en samlet vurdering, på samme måte som for yrkesskade (kalt reduksjonsmetoden). Dersom ulykkesskaden øker en tidligere funksjonsnedsettelse, gjøres fradrag i medisinsk invaliditet tilsvarende tidligere funksjonsnedsettelse. Når andre forhold medvirker til at den medisinske invaliditetsgraden blir høyere enn det skaden alene tilsier, ytes forholdsmessig erstatning. Se også ovenfor - samvirkende årsaker.

- dødsfall

Dødsfallserstatningen kommer til utbetaling når dødsfallet er inntruffet, If har mottatt kravet med nødvendig dokumentasjon og har hatt rimelig tid til å kartlegge ansvarsforholdet og beregne sitt endelige ansvar.

Medfører ulykkesskaden at forsikrede dør innen to år etter skadedato, betales dødsfallerstatning. Eventuell invaliditetserstatning som måtte være forskuddsbetalt for samme skade, kommer til fradrag.

Dør den forsikrede av annen årsak innen to år etter at ulykkesskaden inntraff, betales verken dødsfall- eller invaliditetserstatning.

Dør den forsikrede senere enn to år etter at ulykkesskaden inntraff, betales ikke dødsfallserstatning, men invaliditets erstatning etter den invaliditetsgrad som ulykkesskaden ville ha medført.

10.3.3 Hvem utbetalingen går til

- medisinsk invaliditet
  Forsikringsutbetalingen tilfaller den forsikrede.
- dødsfall
  Utbetalingen av forsikringssummen følger bestemmelsene i FAL kap 15: Hovedregler: Forsikringsutbetalingen tilfaller forsikringstaker.

Er forsikringstaker og forsikrede samme person, tilfaller forsikringsutbetalingen avdødes ektefelle/registrerte partner.
Har ikke avdøde slike, eller er de ikke lenger i live, tilfaller utbetalingen avdødes arvinger etter lov eller testament i henhold til arvelovens bestemmelser.

En person anses ikke som ektefelle/registrert partner etter avsnittet ovenfor når det på dødsfallstidspunktet er avsagt dom for eller gitt bevilling til separasjon eller skilsmisse. Dette gjelder selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig.

Dersom samboer er oppnevnt som begunstiget uten å være navngitt, skal med slik samboer forstås

- person som avdøde på dødsfallstidspunktet levde sammen med i ekteskapsliknende forhold hvis det av Folkeregisteret fremgår at de to har hatt samme bolig de siste to årene, eller
- person som hadde felles barn og felles bolig med forsikrede.

En person regnes likevel ikke som samboer etter dette avsnitt dersom det på dødsfallstidspunktet forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap kunne inngås, eller det er åpenbart at faktisk samlivsbrudd har funnet sted på et tidligere tidspunkt.

10.4 Motorvogn - arbeidsmaskin

10.4.1 Oppgjørsregler ved reparasjon

Kan skaden repareres, erstattes reparasjonsomkostningene. Er det etter Ifs mening ikke lønnsomt å reparere de enkelte deler, skiftes de med tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - deler. Dersom reparasjonen skjer ved innsetting av nye deler og de utskiftede deler er forringet som følge av tidligere ikke utbedrede skader, slitasje, korrosjon e.l., gjør If et skjønnsmessig fradrag for dette.

- reparasjon kan bare påbegynnes med Ifs samtykke
- If kan avgjøre hvor reparasjonen skal foretas
- If har rett til å bestemme at reparasjon skal foretas
- en eventuell verdiforringelse, eller tap av garantiavtale etter fullført reparasjon, erstattes ikke under vognskadeforsikringen og reklamasjonskrav på reparasjon må rettes til verksted/reparatør
- blir reparasjon foretatt utenfor godkjent verksted, for eksempel skifte av skrudde deler, erstattes arbeidspenger med 50 % av timepris på verksted.
- Meromkostninger til overtidsbetaling flyfrakt og foreløpig reparasjon erstattes eventuelt etter forhåndsavtale med if.
- ved forsikringsmessig dekning av skadet dekk på traktor eller hjulgående anleggsmaskin erstattes dekk på samme aksel med tilsvarende dersom dette er anbefalt av produsent. Det gjøres fradrag i % av slitasje mot faktisk nypris dersom nytt dekk benyttes.
- If gjør et skjønnsmessig fratrekk i prosent for slitasje mot faktisk nypris dersom flere dekk skiftes.

10.4.2 Oppgjørsregler ved kondemnasjon

Er motorvognen, del av den eller utstyr gått tapt, eller reparasjon av skaden etter Ifs mening ikke er lønnsom, kan If foreta kontant oppgjør, eller erstatte motorvognen/delen med en tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - motorvogn/del/gjenstand.

Med tilsvarende, eller i det alt vesentlige tilsvarende menes motorvogn / del, av annet fabrikat med vesentlig samme funksjon.

Dersom det ikke finnes tilsvarende – eller i det alt vesentlige motorvogn/ del i markedet, så er det anslått markedsverdi (ved bransjeundersøkelse og undersøkelser fra tidligere omsetning av tilsvarende kjøretøy) som legges til grunn, ikke gjenoppbyggingskostnaden.

If avgjør hvem som skal ha råderetten over den skadede motorvognen. Dersom sikrede beholder motorvognen, gjøres fradrag for vrakverdien og omregistreringsavgiften av denne.

10.5 Skjønn

Ved vognskade kan avgjørelse om følgende forhold tas ved skjønn dersom sikrede eller If krever det

- verdifastsettelse
- skadeansettelse

Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår får i så fall anvendelse.
Skjønnet kan ikke med bindende virkning for partene ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjørende for Ifs ansvar.

10.6 Ting som kommer til rette

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Sikrede må, dersom han/hun ønsker å beholde tingen, gi skriftlig beskjed om dette innen 21 dager etter at If har avsendt beskjed om at gjenstanden er kommet til rette. Innen samme frist må erstatningen være tilbakebetalt. I motsatt fall tilfaller tingen If.

10.7 Regress

Har If måttet foreta utbetaling for dekning av skade som det etter forsikringsvilkårene ikke svarer for eller dersom forsikringen ikke var betalt, plikter sikrede eller den ansvarlige å betale beløpet tilbake til If. Det samme gjelder i den utstrekning sikrede har gitt uriktige opplysninger om motorvognens tilstand i forbindelse med skade.